

Uredništvo: A. Je-
ločnik v Ljubljani
Katoliška tiskarna.
Upravništvo: Lud.
Tomažič v Ljubljani
Katoliška tiskarna.

MLADOST

Izhaja enkrat na
mesec, in sicer 10.
dan meseca. Celo-
letno stane 2 K,
posamezne števil-
ke pa 20 vinarjev.

Št. 2.

V Ljubljani, dne 10. februarja 1913.

Letnik VI.

ORLI!

Dovršili smo V. letnik v znamenju skupnega dela. Koliko smo dosegli, koliko napredovali, o tem naj sodijo drugi.

„Mladost“ se je po mnogih bojih prav udomačila. Število prijateljev in zagovornikov, ki jo duševno in gmotno podpirajo, se je pomnožilo, da se ni bati za njen obstanek.

Tako stopimo v VI. letnik z veselim srcem, pomnoženi, poživljeni. Da pa bo mogoč še večji napredek, apeliramo danes na vse naše naročnike in prijatelje, da z živahno agitacijo pomnože število naročnikov našega lista. V ta namen smo priložili danes dopisnice za nabiranje novih naročnikov. Za vzvišen namen naj si stavi vsakdo, pridobiti vsaj enega novega naročnika, da tako podvojimo število naročnikov! S tem bo možnost dana list sčasoma povečati, na vsak način pa vsaj izboljšati.

Vsak naj stori svojo dolžnost. Na delo za dobro stvar!

Uredništvo in upravništvo.

Amerikanec.

Povest. — Spisal Stanko Bor.

»Kaj praviš?«

»Počakajte, da preberem do konca.«

Županu se je obraz zjasnil.

»No, zdaj vemo vse! Res je ta človek Žagar, Peter Žagar, moj nekdanji prijatelj.«

Odložil je pismo in nekoliko prijaznejše pogledal Petra.

»No, prijatelj, ali me nič več ne poznaš?«

Stopil je proti njemu in mu ponudil desnico, Peter se je stisnil v kot.

»Ne boj se me!«

Peter ni odgovoril, preplašeno in nezaupno je zrl v župana.

»Bo pa menda le res, da ni vse pri njem v redu, kot stoji v pismu zapisano,« si je mislil župan.

»Ja, ja, no, kaj pa naj pomeni vse to? Razloži mi!« je nestržno govoril svetovalec in si basal novo pipo.

»Peter je, v resnici je Peter Žagar! Nesreča ga je zadela. Ko se je vračal iz Amerike, mu je bil na morju ukraden ves denar; revež ni imel s čim plačati vožnje iz Hamburga do doma, pa so ga posalli po odgonu.«

»A, a, človek bi skoraj ne verjel!«

»In pa, in pa, kar je najhujše, ta nesreča ga je tako potrla, da je postal slaboumen, da ga rad spomin zapušča. Tako je pisano v tem pismu.«

»Nesreča, nesreča! Pravili so, kako je bogat, premožen, da kar siplje ameriške dolarje, na, zdaj pride pa tako v domačo vas!«

Svetovalec je pomilovalno pogledal Petra in se odpravljal.

»Peter, ali veš, kdo sem jaz? Ali veš, kje si?« je vprašal župan.

Peter ni ničesar odgovoril.

»V Dobljih si, doma si!«

Petrove oči so nekoliko oživele, ko je začul ime Doblje.

»Bo že, bo že, Peter, le nikar ne obupuj! Pojdi z menoj, te spremim do doma!«

Svetovalec je mignil Petru, ki je počasi vstal in mu sledil.

»Grem pa še jaz z vama!« Župan je spravil pismo od glavarstva v žep in šel za Petrom.

Ljudje, ki so stali pred hišo in z nestrpno radovednostjo pričakovali, kaj jim bo javil župan, so se začudili, ko so videli korakati Petra med županom in prvim občinskim svetovalcem, pozorno so ga ogledovali in ugibali, kdo bi bil. Nihče ga ni poznal, nihče ni niti slutil, da je to oni žagar, o ka-

Naša letošnja manifestacija v Ljubljani.

S. V.

Kar hočem tu v kratkem povedati, je le nekaj nasvetov, oziroma opominov br. Orlom. Prosim pa že vnaprej, da se mi oprostijo nekaj izrazov, ki so precej »domači«, a tem boljše držé. Zveza Orlov bo letos nastopila prvokrat v Ljubljani. To se nekaj pravi, v Ljubljani, in še ob času, ko bo tudi vsesokolski zlet istotam. Ljubljana je vajena presneto dobrih nastopov, najsibo že v sprevedu ali pa pri telovadbi. Kritike bo mnogo, a mi smo tisti, na katere bo padla krivda, če bi se izrazila obča sodba nepovoljno o nas. Mi bomo torej ustvarili sodbo o svojem splošnem nastopu in zato je tudi naša prva in zadnja dolžnost, preprečiti slabo sodbo. Orli, mi moramo tako nastopiti, naj po domače povem, da se ne bodo tisti, ki nas sedaj komaj poznajo ali nočejo poznati, samo gledali, ampak, da nas bodo občudovali! Fantje, bratje, ničesar drugega vam ni treba, kot le nekoliko dobre, trdne volje in šlo bo tako, kot si sami želimo. Pokažite Ljubljani, da tudi navadni kmečki fantje kljub obilemu in težkemu domačemu delu zmorejo z lahkoto isto, kot mnogi drugi, ki merijo čas na vatlé. Naš nastop bo gotovo sijajen, če le hočemo, in kot telovadci moramo to hoteti! Katoliška manifestacija bo in kot katoliški mladeniči se moramo odzvati v največjem številu ter s tem in pa z lepim nastopom pokazati, da nismo nazadnjaki, pač pa, da se lahko pomerimo z vsakim. Vadite se tedaj doma, časa je še dovolj in pokažite, da ste res »fantje od fare«, ponošni Orli!

Pričnem s pozorom. Kaj je pozor? Nek častnik je dejal tako: »Stena ali zid je pravo

nihalo proti možu, ki je v pozoru.« Menda razumete. To se pravi: V pozoru stojiš nepremično kot brzojavni drog, če se tudi okoli tebe podira svet, dokler ne čuješ: odmor! Pa tudi v odmoru se ne premikaj z mesta in ne govori! Nekje (v G . . . u) so nastopili nedavno nemški telovadci. Njihov pozor je bil prizor za bogove, vreden ovekovečenja. Sicer dobro orodno telovadbo so s tem popolnoma skvarili. Eden si je popravljaj hlače, drugi se je praskal za ušesi, tretji je opravljal »dimnikarsko obrt« itd. Za božjo voljo, Orli, ali naj tudi mi tako delamo in to v Ljubljani?! To pa pravim zato, ker se tudi pri nas še opazi kaj sličnega, seveda poredko. Saj pozor ne traja dolgo. Kakšen naj bo pa potem odmor, da bo kaj razlike? Še enkrat — niti migniti, pač pa paziti z ušesi! Pri prostih vajah štejte vsi in ne spreglejte pri novih prostih vajah tistih »in«-ov! Izvajajte gibe pravilno, lepo in ne preveč površno!

Načelniki in vaditelji, pazite posebno na razdalje in na dobre krajnike! V vrsti mora biti medsebojne razdalje toliko, da vsi nemoteno gibljejo roke, to je eno pest prostora med rokami, ker dostikrat se zgodi, da je vrsta sila zmečkana, poleg tega se pa še ovirajo pri obratih itd. V dvoredu mora biti tolika razdalja med prvim in drugim redom, da gre eden nemoteno skozi. — V podrobnejše se ne spuščam, ker morajo to vedeti vaditelji sami in tudi ni prostora v »Mladosti« za to.

Potem korak. Kdor bo videl svojega prednika, da koraka napačno, naj ga opozori takoj, a ne preprijazno — s sunkom v rebra, kar se tudi pripeti. Glave pokonci in ne premrtvo korakati! Četovodje naj pazijo na to in pa na svoje poveljevanje, ki mnogokrat povzroči zmešnjavo. Glasno in razločno

terem je bila po celi vasi, po celi občini razširjena govorica, da ima veliko srečo v Ameriki, da si je prislužil že na kupe dolarjev in da se hoče vrniti v kratkem bogat in premožen domov in si kupi doma domačijo in se oženi.

Dasi je bila radovednost velika in nestrpna, vendar si ni nihče upal stopiti k županu ali svetovalcu in vprašati, kdo je ta človek. Videli so resna izraza na njiju obrazih, videli neko bol in žalost, zamišljenost in topost na tujcu in slutili so, da mora biti nekaj posebnega na tem človeku. Sledili so od daleč trojici in gledali, kam bodo zavili, kje se bodo ustavili.

Solnce se je poslavljaljo od Bele krajine, zadnji žarki so za slovo objeli slamnate strehe in nato skoro žalostni, da se morajo že ločiti, pohiteli za solncem, ki je tonilo za kočevske hribe. Nad vanje je zavladal čuden mir, neko neznano pričakovanje, neka slutnja o nečem nepričakovanem, nečem žalostnem in bridkem, ki je prišlo v vas s tem neznancom.

II.

Mali Žagarjev Tonček je sedel na hišnem pragu, držal velik kos kruha v roki, zdajpazdaj ga nesel k ustom, zasadil bele zobke v mehki kruh in jedel počasi. Oči so mu strmele v daljavo, po glavi mu

je rojil današnji dogodek na vasi: mož, zopern in grd, z motnim, kalnim pogledom, z zanemarjeno obleko, razkuštranimi lasmi in brado mu ni šel iz spomina. Stara mamica ga je potolažila, ko ji je ves zatopljen prinesel novico o čudnem možu, da ga ne bo vzel, ker je priden in že zna moliti očenaš, odrezala mu je velik kos kruha in mu naročila, naj mirno sedi na pragu, naj je ne moti, ker mora zakuriti za večerjo.

»Pa če pride oni mož pome?«

»Le miren bodi! Ne bo prišel!«

»Ali bodo atek kmalu prišli domov? O, naj le pride, ko bodo atek doma! Ga bodo že nabili in odpodili!«

Tonček se je vsedel na prag, se zagledal v daljavo in se zatopil v misli. Aj, kako lepo bo takrat, ko pride stric Peter iz Amerike! V kočiji se bo pripeljal, otroci mu bodo stekli nasproti, ga pozdravili in on bo pogledal prijazno po njih, vprašal, kateri je Tonček in vzel ga bo na kočijo, posadil poleg sebe, izvlekel iz žepa sladkorja, slaščic, svetlih krajcarjev in mu jih bo nasul v odptro pest. Hej, to bodo gledali drugi otroci in ga zavidali, a on jih takrat še pogledal ne bo, zlasti tistih ne, ki so močnejši od njega in ga vedno tepejo. Kočija bo obstala pred njihovo hišo, atek bo začudeno pogledal, stara mamica bo stekla iz hiše in vsa iz sebe občudovala

bodi povelje, posebno pri obratih na pravo nogo! Trobentači, vi pa glejte, da vam sredi občinstva, kj' ga bo na tisoče, ne odpovedo mehovi. Kdor ne bo siguren, naj pusti rog doma za pečjo. Kar se pa tiče nastopa in vedenja posameznikov v mestu, o tem, menim, bodo še vsi odseki obveščeni. To pa pomni vedno in povsod, da si ponosen, jak Orel, ki se ne vznemiri, če se zaletavajo vanj kavke in se mu zdi ponižujoče, da bi se obregnil vanje, posebno še, če so pijane kavke!

Končno še nekaj: Da bodo uniforme lepe, ne pa zakrpane in umazane, istotako telovadne obleke! Z veliko udeležbo moramo pokazati, da nas je toliko, kolikor nasprotniki niti ne sanjajo in da znamo nekaj, česar ni v pratiki!

Pazite in vadite se! Na zdar!

M.

Na delo, bratje!

Kakor določeno, se bo vršil letos poleti veliki vseslovenski orlovski zlet v Ljubljani. Velika misel! Toda bratje, ali smo si v svesti, da bomo izvršili svojo nalogo res častno? Vsekakor nam je še mogoče doseči nekaj velikega, toda le pod tem pogojem, da izvršimo svojo dolžnost. Velikih priprav bo treba! Pa glavna potreba je vsekakor vežbanje moštva, da bo moglo to res vzorno nastopati in samozavestno manifestirati po mestu, kateremu je še treba dokazati, kaj je orlovstvo, kakšni so njegovi cilji in mu je treba v vsem obsegu pokazati celotno svojo moč. Zato pa vsi brez izjeme na delo, vztrajno, resno! S podvojeno pridnostjo se lotimo te velike naloge, s pravim orlovskim duhom vztrajajmo pri delu za tako lepo stvar!

Vsekakor pa naša naloga ni lahka. Lanški podzvezni zlet, žalibog, ni pokazal napredka, kakršnega bi moral. In zakaj? Na eni strani gotovo vsled tega, ker že dolgo ni bilo zveznega zleta, da bi se mogli na njem spoznavati, opazovati vedno naraščajoče vrste naše armade in iz tega črpati novo moč, nov ogenj za nadaljnje delo. Na drugi strani pa, bratje, pripoznajmo, da bi v vsakem oziru lahko več storili, ko bi le vršili svojo dolžnost. Pravi duh in iz tega izhajajoča stroga disciplina, najboljši vezi take ogromne stavbe sta začeli nekako popuščati. Orel se je omejil le preveč na zmanjnost, notranjega, pravega požrtvovalnega dela je bilo premalo in zato ni bilo uspehov. Toda sedaj pa mislim, da je ravno prava prilika, da se naše vrste ožive, kakor oživlja pomlad, in da z novim ognjem, z novo navdušenostjo in vztrajnostjo začnemo s pripravami. In zlet! Videli bomo, občutili bomo, da je pač vredno taki stvari posvetiti vse svoje moči. Spoznali se bomo! Pa ne le množice vrst, ampak duha, ki preveva to armado in potem bomo izpredvideli, kje smo najslabši, kje bo najpreje treba delovati.

Pač važno je, da se sedaj po tako dolgem času združi celo orlovstvo in priredi sijajno manifestacijo, kakršne še ni priredilo. Pa ne samo Slovenci, ampak tudi naši požrtvovalni bratje Čehi, ki so obljubili, da pridejo s posebnim vlakom, hočejo odkrito pokazati svoje ideale, pa ne samo teh, ampak tudi svoje delo, svojo moč.

Zato moramo tembolj skrbeti, da se za zlet kar najbolje pripravimo in pa, da jih kar najprisrčneje, bratsko sprejmemo.

Manifestirali pa bomo v uniformi in v telovadni obleki. Oboje moramo kar najčastneje izvršiti. Kot zveznega zleta se je dolžan vsak član »Orla« udeležiti. Zato je

strica, ki je tako imeniten in se je v takem bogastvu vrnil domov.

Tonček je pozabil na kruh, pozabil, da je lačen; njegove misli so bile tako lepe, tako razkošne, da ga še mrak ni mogel vzdriniti iz njih.

Za hišo so se začuli koraki.

Tonček se je zdrznil, pogledal proti oglu in se izkušal spomniti, kdo ima navado ob tem času priti k njim. A preden je mogel zbrati svoje misli, so se pojavile izza ogla tri osebe.

Tonček je zazijal, roka je nehote izpustila kruh, srce je burno zatripalo, od strahu ni mogel spraviti iz sebe nobenega glasu in ni se mogel premakniti iz mesta.

Oni čudni mož pa je prihajal bliže, njegov pogled je nekoliko oživel, po bliskovito švilgal od hiše na hlev, odtod nazaj na hišo, na okna, na vrata. Tujec je stopil hitreje, kakor bi se nenadoma nečesa spomnil; njegov pogled je obtičal na Tončku, ki je onemel, popolnoma otrpnil od strahu in groze.

Še korak — in po njem je. Tonček je s silo iztisnil iz sebe bolesten jek, ki je izrazil vso njegovo otrpnjenost, ves strah, vso zavest, da ga hoče ta mož odnesti.

Tujec je iztegnil roko, skušal narediti prijazen in ljubezniv obraz in pobožati Tončka po licu.

»Kaj pa to pomeni?« Stara mati se je prikazala na pragu in začudeno pogledala tujca, vprašujoče njegova spremljevalca. In težka, bolesta slutnja ji je stisnila srce, ko je zagledala tujčeve oči.

Tonček je odbil roko, ki ga je hotela pobožati, in skočil k stari mamiči. Tujec je obstal kot pribit na mestu, pogledal v obraz stare ženice, pogledal te dobro znane poteze, to od starosti, trpljenja in skrbi nagubano čelo in lice — in nekaj trpkega, močnega in burnega, a obenem žalostnega in otožnega mu je vstalo v duši. Oko se mu je zjasnilo, obraz mu je še bolj pobledel, a se takoj zopet prevlekel z majhno, komaj opazljivo rdečico, srce mu je bilo močnejše, glas, ki je imel reči besedico: mati, je zamrl že v grlu. Par hipov je zrl v obraz svoje matere z jasnimi, zdravim pogledom, z jasno, zdravo pametjo se je zavedel, da je doma, pred svojo rojstno hišo, da stoji pred njim njegova mati, kateri je pisal tako vroča, ljubeznipolna pisma iz Amerike; zavedel se je, da je prišel trenotek, po katerem je hrepenel dolga leta v Ameriki, trenotek svidenja. In sladko, opojno mu je bilo pri duši. Noga je storila korak, roke so se vzdignile k objemu, usta so se odprla k pozdravu; a kakor da so bile le sanje, da ne vidi več pred seboj svoje matere, da je zginilo vse v meglo, v daljavo, kakor da živi ta prizor še vedno

dolžnost, in sicer vestna dolžnost slehernega Orla, da se za zlet tudi temeljito pripravi, da ne bo kazil in zmanjševal ugleda cele organizacije. »Mladost« bo prinašala vedno dovolj člankov za zletno pripravo! Zato je važno, da se ne le telovadci pripravljajo, ampak da vsakdo, kdor nastopi v uniformi, zanesljivo zna in se tudi pravilno izvežba predvsem v redovnih vajah, to je v korakanju, obratih in premembah redovnih oblik. Zato je na vsak način potrebno, da se en večer v tednu vežbajo prav vsi člani vestno v redovnih vajah! Opozarjam na članke v »Mladosti«, katere načelniki skrbno proučite in vežbajte člane do temeljite izobrazbe! Na vas načelnikih bo največ ležeče, zato zavedajte se svoje dolžnosti! Obnovite in zahtevajte morda že oslabeledo disciplino!

To je torej prva stvar glede znanja redovnih vaj! Da se o priliki zleta kdo ne bo izgovarjal in se morda hotel odtegniti udeležbi na zletu, poskrbite predsedniki in načelniki, da se napravi v vsakem odseku takozvani zletni sklad. Vsak član odseka, ki ima uniformo ali telovadno obleko, je dolžan pri dotičnem blagajniku v gotovih rokih vlagati določene zneske, da v času zleta ne bo kakih materialnih zaprek. Sploh se vse opozarja na varčnost! Marsikje imajo tak zletni sklad že v »Čebelici«. Odseki, začnite takoj in povsod s temi skladi! Podrobnejša poročila glede drugih priprav se bode še podala.

Druga naša naloga, še težja od prve, pa je tehnična izobrazba telovadcev. Doslej se je pri vsakem zletu, posebno na Vrhnikih, opazilo premajhno število telovadcev (ki so nastopili) z ozirom na statistiko. Pač moramo v tem oziru energičneje začeti! Kakor se zahteva, da se vsak član, ki ima uniformo, udeleži manifestacije, tako se zahteva

od vsakega telovadca, da nastopi pri zvezni telovadbi vsaj pri prostih vajah. To je stroga določba! Pa ne le, da nastopi, ampak glavno je, kako nastopi! Proste vaje mora vsak temeljito obvladati in ker so te lahke, je pač zahteva še strožja in to glede števila telovadcev in glede njihovega nastopa! Glede izvajanja prostih vaj glej članek v »Mladosti«: (Proste vaje.) Načelniki pazite, da se telovadci popolnoma in pravilno nauče prostih vaj! Načelniki, vaditelji in vsi boljši telovadci, že takoj sedaj se teh članskih prostih vaj popolnoma navadite, ker bodo v prihodnji številki »Mladosti« priobčene »vade teljske proste vaje«, ki so pač težje od članskih, da boste na zletu tudi v težjih prostih vajah pokazali pravo, res vaditeljsko izvežbanost!

Dalje je potrebno opozoriti telovadce na zletne tekme. Tekmovalo pa se ne bo, kakor je bilo že predlanskem določeno, samo v enih vajah, ampak tekme se bodo razdelile v tri dele: v tekme vrst nižjega oddelka, v tekme vrst višjega oddelka in v tekme posameznikov za prvenstvo Z. O. Tako se ne bo mogoče le najboljšim telovadcem udeležiti tekme, ampak tudi drugim. Pri vajah vrst se ne bo toliko gledalo na težkost vaj samih, kolikor na pravilnost in eleganco, s katero se bodo izvajale. Tekmovalo se bo tudi v redovnih in prostih vajah, zato se telovadci v teh že takoj sedaj temeljito izurite, dokler še niso sestavljene vaje na orodju. Tekme, posebno bolj splošne, so jako važne, ker pri njih spoznajo telovadci pravilno izvajanje in s tem dobe vzpodbudo za resno telovadbo. Sploh tekme vzgajajo telovadce; to bomo gotovo že takoj po prvih tekmah spoznali in potem moremo šele misliti na temeljito in živahno delovanje v tehničnem oziru. Natančni tekmovalni red se bo objavil v prihodnji številki »Mladosti«.

samo v njegovih sanjah, tak, kakršnega si je predstavljal, da manjka še mnogo, mnogo časa, preden se bo uresničil, je noga obstala, roke so omahnile, glas zamrl, oči so postale kalne in motne, glava se je nagnila k prsom. Kakor bi mu vstal pred dušo zopet z vso silo spomin na tisti prizor, ki mu je uničil vso srečo, vse sanje. Na nepreglednem, neizmernem morju se ziblje parnik, ki ga nese v domovino, k materi, k bratu, k nevesti. Oči strme v daljavo, srce koprni po celini, po mirni rodni vasi, po blagi materi, dobrem bratu, ljubljeni nevesti. Koprnenje je toliko, da potnik ne more vzdržati na krovu, pohiti v notranje prostore, v svojo kabino, odpre svoj kovček, v katerem hrani pisma iz domačega kraja, svetinje, katere je hranil tako kot denar in jih imel spravljene skupno z denarjem. In — o groza! Petru se je takrat stemnilo pred očmi, sesedel se je in z grozo, obupom zrl v kovček, kjer so sicer ležala pisma — a denarja, denarja, za katerim se je pehal, trudil, potil in mučil dolgih pet let v ameriških rudnikih, denarja, s katerim si je mislil postaviti lepo, ponosno domačijo, osrečiti svojo nevesto, razveseliti dobro mater, denarja — ni bilo nikjer. In kot bi ga bil pičil gad, je planil čez nekaj časa pokonci, zarjul kot ranjen lev, drl na krov in hotel poiskati hudobneža, ki mu je ukradel denar, zgrabiti ga s svojimi žuljavimi, od dela

utrjenimi rokami in ga daviti toliko časa, dokler mu ne vrne dolarjev. Pa ga ni izsledil, niso ga izsledili tudi drugi; med stotinami potnikov se ni moglo dognati, koliko denarja je kdo imel prej, koliko ga ima sedaj; Petrovi dolarji so bili enaki drugim, noben ni nosil na sebi znamenja, da bi ga mogel Peter spoznati. Peter je klonil glavo, ko mu je javil kapitan, da ne more izslediti tatu, stisnil je pesti, zaškrtal z zobmi; oči so se mu skalile, motno je pogledal okoli sebe, da zasledi obraz, da bi s katerega razbral, kdo je tat, kdo mu je uničil srečo. Tat je morda videl njegovo bol, slutil, kaj se vrši v njegovem srcu; in morda ga je zabolelo pri srcu, ko je videl Petra obupanega, ko je videl, da je uničen, da se mu pamet bojuje z nespametjo, morda je začutil tedaj v svojem srcu potrebo, nagib, da bi vrnil, kar je vzel, a sram ga je bilo samega sebe in svojega dejanja, obrnil je obraz v stran in pustil Petra njegovi usodi.

Peter se je pognal proti ograji, da skoči v morje in na dnu neizmernega valovja pozabi na nesrečo. Grozna je bila resnica: vse sanje uničene, vsa bodočnost uničena, vse delo, ves trud in napor zastoj, in že nekoliko tesnotni Peter si ni vedel pomagati drugače kot z utopljenjem.

(Dalje.)

Glede vaj na orodju pa se vadite predvsem v tej številki priobčenih vajah na drugo natančno po danih navodilih!

Torej, bratje, vsi na delo! S pravim orlovskim ognjem in ponosom se poprimimo dela, da ne bo morda koga med nami, kateremu bi mogla vest očitati, da ni vršil svoje naloge. Zato pa posebno v tem času, ko še ni posebnega dela, pridno zahajajte v telovadnico in se tamkaj z resnim delom vežbajte in izpopolnjujte, da bomo mogli čez kakih šest mesecev pokazati sadove.

Torej, bratje, na delo!

Na zdar!

Da se bolje spoznamo!

I. P.

Gospod dr. Gv. S. je sestavil v zadnji lanski številki »Slovenskega Sokola« statistiko slovenskega sokolstva. Ker je tudi naša zadnja lanska »Mladost« objavila statistiko Orlovstva, nam je s tem dana prilika, da lahko natančneje primerjamo moč teh dveh slovenskih organizacij.

Na podlagi obeh objavljenih statistik sem sestavil primerjalno tabelo, ki pa potrebuje nekaterih pojasnil.

Slovensko sokolstvo bo obhajalo letos petdesetletnico, Orlovska organizacija sedemletnico.

Zistem sokolske organizacije je sledeči: Zveza slovenskega sokolstva — župe — društva (po nekaterih krajih odseki.)

Orlovska organizacija je pa razdeljena sledeče: Zveza Orlov — Podzveze — okrožja — odseki.

Slovensko sokolstvo polaga posebno in največjo važnost na tehnično, t. j. telovadsko delo, pri tem ko so se vrgli Orli v prvih šestih letih zlasti na organizatorično delo.

Sokolstvo zbira poleg članov-telovadcev tudi ženske v telovadna društva in goji pri vseh društvih telovadbo obrtnega, trgovskega in šolskega naraščaja.

Orli nimajo ženskih telovadnih odsekov in tudi organizacijo naraščaja so opustili.

Sokolska društva imajo svoje lastne knjižnice, Orlovski odseki pa se poslužujejo knjižnic njihovih izobraževalnih društev. Prirejajo pa poleg društvenih predavanj, katerih se kot društveni člani udeležujejo, tudi lastna tedenska predavanja na svojih fantovskih večerih.

Vse drugo in več pove naslednja primerjalna tabela. (Glej tabelo na str. 22).

Bratje Orli! Pozor!

Pri zadnji plenarni seji »Zveze Orlov« se je sklenilo, da si br. Orli, oziroma odseki nabavljajo

vse orlovske potrebščine pri nastopnih trgovinah:

Iv. Podlesnik ml. v Ljubljani: čepice, kokarde, peresa, znake, krojne in načelniške pasove in predsedniške trakove.

F. Regorschek nasl. v Ljubljani: blago za orlovski kroj in srajce, vrvice, gumbe, ovratnike in zapestnice.

Maček & Comp. v Ljubljani: predpisane orlovske plašče po cenah 15 K 50 vin., 19 K in 21 K 50 vin. (pri nabavi teh je treba navesti tvrdki dolgost od vratu do peta in širokost ramen.)

Z ozirom na enotnost krojev, se mora naročati potrebščine le v teh navedenih trgovinah.

»Zveza Orlov«.

Proste vaje.

(Dalje.)

Nasprotno izpadu naprej je izpad nazaj. Pri »izpadu z desno nazaj« se iz spetne stoje zavrtimo na peti leve noge za četrto obrata v desno, da položimo tako to stopalo naravnost naprej, potem desno nogo za dolžino dveh stopal položimo na celo stopalo na tla tako, da je stopalo desne noge, ki je v kolenu kar najbolj mogoče skrčena, obrnjeno naravnost v desno. Leva noga ostane cel čas iztegnjena, trup in glava sta pokoncu in oba obrnjena naravnost naprej v prvotno smer.

Tretji je izpad v stran, ki se napravi brez vsakega obrata, ker zavzemata tu stopali isto smer kot v spetni stoji. Pri »izpadu z desno v desno« odsunemo iz spetne stoje z desno nogo kolikor mogoče (vsaj za 3 stopala) in naravnost v desno in jo toliko skrčimo, da stoji golen navpično kakor pri izpadu najprej. Stojna noga ostane cel čas napeto iztegnjena, trup in glava se pri tem pomakneta nekoliko v desno, toda ostane pokoncu in obrnjena v prvotno smer. Izpadajoča desna noga naj se odrine naravnost v desno, da sta obe peti v eni črti, ki je pravokotna z ozirom na smer pogleda.

Še nekaj o izmenah ali prenosih izpadov. Če smo izvedli izpad z desno v desno in potem izpadno desno nogo iztegnili, stojno levo pa pravilno skrčili, smo s tem izvedli od g i b v levo ali prenesli smo izpad v levo. Če držimo »izpad z desno naprej« in desno nogo iztegnemo, levo pa skrčimo, smo s tem izvedli z a g i b; če zopet iztegnemo levo in skrčimo desno smo pa izvršili p r e d g i b. To so navadni nazivi za prenose izpadov. Vadba teh gibov je kaj koristna, da se telovadci navadijo stojno nogo obdržati popolnoma iztegnjeno, izpadno pa pravilno skrčiti. Vaditelj naj pri tem postopa na sledeči način: telovadcem, stoječim v temeljni postavi, veli: »Roke skrčiti zaročno na križ — zdáj!« »Izpad z desno naprej — zdáj!«

Orli	Sokoli	Društva		Število	Kroj ima	Telovadci			Moški naraščaj		Članice			Žen. naraščaj (gojenke)			Prireditve				Knjižnica		Trobentači	Mladost											
		Orli	Sokoli			Število	Vaditeljji	Vad. namest. in priprav.	Povprečni obisk	Telovadne ure	Število	Povprečni obisk	Telovadne ure	Število	Povprečni obisk	Telovadne ure	Število	Povprečni obisk	Telovadne ure	Predavanja	Javni nastopi	Zleti in jav. nastopi			Pešizleti	Zabave	Knjige sokolske vseb.	Knjige leposlov. vseb.							
168	$\frac{87}{19}$ 106	6	6839	2565	1851	205	168	1104-85	7697	545	343-8	1434	650	505-46	1211	781	458	30	208-66	2847	257	214-66	564	71	61163	110210	544	1206	4727	—	—	337	1503		
—	—	—	5228	2509	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Odseki (društva) so razdeljeni sledeče:

Kranjsko:	Štajersko:	Goriško:	Primorsko:	Koroško:	Izven podzvez (žup)
Orli: 107	Orli: 26	Orli: 22	Orli: —	Orli: 5	Orli: 1
Sokoli: 49	Sokoli: 24	Sokoli: 22	Sokoli: 9	Sokoli: —	Sokoli: 2

Ljubljana in okolica: Gorenjsko: Notranjsko: Dolenjsko: Vipavsko:

Orli:	Sokoli:	Orli:	Sokoli:	Orli:	Sokoli:
19	21	28	9	21	9
—	—	—	—	31	10
—	—	—	—	8	—

Sedaj naj pri vseh telovadcih pogleda, če prav drže izpad. Ko je popravil morebitne napake, veli: »Izmena predgiba in zagiba — »e n a« — »d v e« — »e n a« — »d v e« —. Pri tem izvrše telovadci na »e n a« zagib, na »d v e« predgib in tako večkrat zaporedoma. Vaditelj, pazi, da vsak izvede gib kar najhitreje in pravilno skrči izpadno nogo! Na isti način naj na njegovo povelje: »Izmena odgibov — »e n a« — »d v e« — »Dosti«! — V temeljno postavo. — zdaj! — »Odmor«!

Ko so se telovadci temeljito navadili teh izmen izpadov, jih priuči, vaditelj, izmenjavanju predgibov s celim obratom zopet v predgib z drugo nogo! Pri tem se vsi obrnejo na obeh petah in zasučejo oboja stopala za 90° v smer obrata. Za tem pride izmena zagibov potom celih obratov! Po taki večkrat vadbi bodo telovadci dobili čut za pravilno držanje stopal, kakor za pravilno skrčenje izpadne in popolne izteze stojne noge.

Če se zahteva izpad iz kake koračne stoji, moramo seveda izpadno nogo odriniti iz prejšnje lege v pravilno razdaljo, s tem pa nismo izvedli od-, pred- ali zagiba, ampak nazivljamo ta gib »izpad«, ker je eno stopalo zapustilo svoje prejšnje mesto. Pri izpadih je posebno treba poudarjati, da se izvedejo kar najdaljši in energično, ker so borilni in sicer napadalni gibi in to zahtevajo že sami po sebi. Izpad pa bodi tudi prožen! Kadar se moramo vrniti iz izpada v kak drug položaj, tedaj se s prsti izpadajoče noge krepko odrinemo, da tako prenesemo težišče telesa le na stojno nogo.

Velikega pomena za efektno izvajanje prostih vaj so pravilno izvedeni prehodi iz gibov v gibe. Prehodi naj se kar najhitreje izvršijo; kakor bi mignil, mora biti ud v drugem položaju in tu se mora ustaviti kot bi odrezal. S tem se doseže prava členkovitost izvedbe, ki je tudi nujni pogoj estetike. Vsakdo bo spoznal, da se bo po takem izvajanju tudi utrudil in to naj mu bo v dokaz, da so proste vaje, pravilno izvajane, tudi krepilne vaje.

Dalje izvedi vsak gib tako, da ustrežeš značaju dotičnega giba. Pri gibih, ki imajo značaj moči, boš prste rok krepko stisnil v pest in napel vse mišice in tudi gib izvršil z močjo, energijo. Če pa ima gib značaj lahкости, prožnosti, boš iztegnil prste rok v eno ravnino in gib izvedel lahno, hitro, elegantno. Pri tem se mora paziti na hitre obrate, lepo iztegnjene položaje udov, pokončno postavu, na hitrost izvedbe raznih krogov in lokov in na prožno in lahno izvedene poskoke.

Dalje se navadi enakomernega izvajanja — enaki presledki med gibi so zelo važni! Pazi na to, da pri izvajanju gibov s stegenjenimi prsti ne giblješ roke v zapestju, v skrčenih položajih rok pa naj tvori pest s

spodnjo laktjo ravno črto. Prsti rok se iz prejšnjega položaja pesti iztegnejo tik pred ustavitvijo dotičnega uda v novem položaju, tako na primer če moraš iz zaročnega krčenja rok suniti naprej, boš prste iztegnil v zadnjem trenutku, ko se roki napneta — nasprotno pa boš iz tega predročenja s stegenjenimi prsti prišel zopet v zaročno krčenje, če boš prste rok stisnil v pest ravno sredi giba!

Kadar je označen poseben gib z glavo, pazi, da se glava hitro okrene in da je obrnjena natančno v zahtevano smer — trup pa v tisto, katerega zahteva gib. Tako pazi tudi pri raznih klonih, bodisi, da je predklon, zaklon, odklon, da se le trup kloni, glava pa ostane pri tem popolnoma mirna in ostane vedno v isti smeri s trupom. Pri odklonu v desno ali levo je na to treba še posebno paziti, kajti često telovadci odklonijo le glavo v dotično smer, mesto, da bi upognili trup v pasu, glavo pa obdržali popolnoma mirno. Sploh nam boji načelo: vsak gib naj se izvrši natančno kakor se zahteva! To so glavne opombe, na katere mora paziti že vsak telovadec, tudi če proste vaje izvaja sam. Kaj pa, kadar se proste vaje vodijo v skupini večih telovadcev?

Da bo izvedba gladka in točna, se predvsem zahteva, da vsi telovadci vajo dobro in pravilno znajo. Zato je dolžnost vaditeljeva, da telovadcem razloži vsak gib posebej in pri skupni vadbi vsakemu telovadcu pove oziroma popravi vsako napako in naj pri tem daje vedno splošna navodila. Za pravilno izvedbo gibov je predvsem potrebno, da se pri raznih gibih pravilno drže udi, da se vsi gibi izvedejo točno, to je, da se ud postavi natančno v zahtevano lego, potem da se gibi izvršijo kar najhitreje, da se gib izvrši tako kot zahteva njegov značaj, torej vse, kar smo že omenili za posameznega telovadca.

Telovadci, ki izvajajo vaje v skupini, morajo biti v pravilni medsebojni razdalji, ki se doseže potom bočnega in čelnega razstopa, da morejo torej neovirano izvajati vse gibe potem, da so točno kriti in natančno uravnani; zato morajo biti že v začetku izvajanja kar najnatančneje razpostavljeni in morajo tudi med izvedbo vedno paziti na kritje in uravnavo. Ne zahteva pa se samo kritje in uravnavo. Ne zahteva pa se samo kritje in uravnavo trupov, ampak tudi posameznih udov, rok, nog. To pa zahteva enotnost, skladnost izvedbe, ki ukazuje, da vsi telovadci iste gibe izvrše enako. Najpreje pravilno, potem gibe vsi enako izvesti. Pri gibih rok je to lažje ker je vsak položaj natančno določen; od-, predvzročje zahtevajo prav določeno lego rok, ki se še lažje pogodi kot kako prečno držanje, recimo pred- ali odročje gor itd. Da se tudi to vedno točno izvede, je treba pogostne vadbe. Zato, kadar se sam uriš v prostih vajah, vedno imej pri sebi drugega

veščega telovadca, ki ti vsako napako takoj popravi in vedno pove, kako je pravilno, kajti sam boš težje iztaknil in opazil in se zavedel vsake malenkosti, drugi pa te bo na to takoj opozoril. Vaditelj, pri vadbi večih telovadcev imej vedno par bratov boljših telovadcev, ki ti pomagajo drugim popravljati napake.

Težje kot pri ročnih je pri nožnih gibih doseči enotnost izvajanja. Da se tudi tu izpopolnimo, zapomnimo si sledeče: Kadar se proste vaje izvajajo skupno, morajo vsi telovadci prednoženje držati toliko visoko, da dotična noga tvori s stojno kot 45° , to je, da smeri noga poševno navzdol. Sicer je bolj priporočljivo, da bi se telovadci privadili kar najvišjemu prednoženju, toda z ozirom na slabše telovadce se vzame srednja mera 45° , da se doseže enotnost. Vsekakor pa se mora bolj grajati nižja mera kot nekoliko višja. Vaditelji pazite, da ne bodo telovadci delali nižjega prednoženja kot v kotu 45° . Če drže vsi telovadci noge v tem kotu, bodo vse noge uravnane, nakar vaditelj vedno pazi in spominjaj! Pri odnoženju naj bodo iztegnjeni prsti dotične noge vsaj 20 cm nad zemljo in istotako zanoženje. Pri vseh nožnih stojah naj bodo iztegnjeni prsti noge, ki izvrši to stoji za 55 cm od pete stojne noge. Tudi se mora paziti pri teh nožnih stojah, da teža celega telesa počiva le na stojni nogi, ki stoji na celem stopalu, dočim se druga le s prsti dotika tal. Pri koračnih stojah, kjer obe nogi stojita na celem stopalu in počiva teža telesa na obeh nogah enako, bodita obe peti istotako za 55 cm oddaljeni med seboj! Pri izpadu naprej in pri onem v stran pa za 80 cm; pri izpadu nazaj pa za 55 do 60 cm. Splošno pravilo pa je, da večji telovadci nikdar ne delajo z ozirom na manjše prevelikih razdalj, nasprotno pa naj se manjši telovadci potrudijo izvesti kar največje, da se tako doseže neka skupna mera.

Enotnosti, skladnosti torej zadostimo, če postavimo ude vsi v iste položaje, hkratnost in istočasnost pa zahtevata, da vsi telovadci v istem času gibljejo svoje ude, torej, da vsi naenkrat začno gib, ga nadaljujejo in zopet hkrati vsi ustavijo. Da je to lažje, pa je potrebno, da telovadci vsak gib izvedejo kar najhitreje, mahoma. Poleg teh zahtev pa nastopi še ena, zelo važna za pravo izvajanje in to je ritmičnost, enakomernost. »Pravi ritem je že nekako godba« pravi neki učeni fiziolog. Ritmičnost in enotnost se morata najtesneje spajati. Zato opazimo pri izurjenih telovadcih, da vsak gib neznatno preje začno, predno izreče vaditelj dotični poziv, oziroma se oglasi dotični zvok godbe. Posebno pri izvajanju s spremljevanjem godbe je to važno, da telovadci s prepočasnimi in prepoznimi gibi ne zadržujejo godbe in tako ne žaliyo ušesa in očesa gledalčevega. Da se doseže točna iz-

vedba je potrebno, da vaditelj vedno enakomerno in glasno šteje, in da telovadci tudi sami pri sebi, čeprav tiho štejejo. S tem se navzamejo telovadci nekega ritmičnega čuta, ki jih bo vedno silil izvajati gibe enakomerno in ritmično.

Tako torej bratje, pazite odslej pri izvajanju prostih vaj na vse malenkosti, ki združene v celoto in pravilno izvajane dosežejo največji utis. Posebno sedaj, ko se bo treba kar najvestneje in kar najintenzivneje pripravljati na naš veliki zlet. Tudi v prostih vajah in prav posebno v teh moramo pokazati, da res napredujemo. Letošnje članske proste vaje niso posebno težke, toda, če hočemo doseči z njimi efekt, niso tako preproste in zahtevajo precejšnje vaje. Vaje bodo kar najbolj natančno razložene in vaditelji, preden boste vadili telovadce, glejte, da se preje sami temeljito pripravite in preštudirajte razlago in navodilo. Telovadcev ne učite takoj celih sestav, ampak preje posamezne gibe in jim te natančno razložite in vsakemu telovadcu, ki ni zavzel pravilnega položaja popravite držanje dotičnega uda, da bo pravilno. Vsak gib posebej naj telovadci večkrat zaporedoma izvrše iz temeljne postave in pazi, da bo izvedba pravilna, hkratna in enotna! Potem jih uči posamezne dele brez napake izvajati, pri čemer pazi posebno na prehode gibov. Potem ne pripusti, da bi se telovadci učili drugo vajo predno ne znajo prve popolnoma, ker sicer izgube zanimanje. Torej le natančno, ker letos bodo če le mogoče nekake splošne tekme posebno v prostih vajah, zato, bratje na vztrajno delo!

Na zdar!

M. P.:

Vaje na orodju.

Ker je potrebno, da se doseže pri našem tehničnem delu enotnost tudi v nazivanju vaj na orodju in da se naši vaditelji seznanijo z raznimi vadbenimi vrstami orodnih vaj in se tako v njihovem sestavljanju morejo prosteje gibati, je dobro, da se v »Mladosti« seznanimo z vsemi panogami vaj na orodju in tako polagoma pregledamo in spoznamo ves telovadni sestav.

Glavne panoge splošne telovadbe so: 1. **Redovne vaje**; 2. **proste vaje**; 3. **orodne vaje** in te se dele v tri vrste: A) vaje z orodjem, kakor s palicami, ročki, praporci, kiji, obroči, batoni, kopji, sulicami, sabljami, puškami itd. Drugo vrsto tvorijo B) vaje čez orodje in obsegajo trajni skok: a) prosti skok in ta se deli dalje, v skok v višino, v daljino, v višino in daljino obenem, dvoskok, triskok; b) skok z naskokom (iz velike ali prožne naskočne deske), ki obsega iste vrste kot prosti skok, le zadnja dva načina odpadeta (dvoskok, triskok); c) skok ob palici, ki se deli

istotako v daleki-, visoki- in visoko-daleki skok. C) Vaje na orodju pa obsegajo vaje na četvernem glavnem orodju: drogu, bradlji, konju in krogih in na stranskem orodju, kakor na kozi, mizi, lestvah, plezalih itd. Mi se hočemo seznaniti najprej z vajami na glavnih orodjih, ki vsa kolikor toliko obsegajo tele vadbene vrste: 1. veso in izmeno vese; 2. oporo in izmeno opore; 3. sed in njegove izmene; 4. ročkanje; 5. kolebanje; 6. obrate; 7. vzmike; 8. naupore; 9. premike; 10. toče; 11. mete in 12. drže. Najprej vzemimo vaje na drogu.

1. Drog.

Drog lahko postavimo v razne višine in sicer 1. v višino bokov; 2. do prsi (doprnsni drog); 3. do ramen (doramni drog); 4. toliko visoko, da ga v stoji moremo doseči (dosegljivi drog) in 5. toliko, da ga dosežemo le še z naskokom (doskočni drog). Najvažnejši je doskočni drog, ker se na njem dajo izvesti skoro vse vaje, nižje ga postavimo le za vadbo začetnikov in pri poizkušanju novih vaj. Zapomnimo si, da se postavimo k drogu v bočno postavbo, če je naša ramenska os vzporedna z drogom in da je postavitev prečna, če je ramenska os poševna na os droga. Prijeti se moremo za drog na več načinov in sicer ločimo prijeme rok v nadprijem, kadar gleda hrbet roke, v vesi nazaj v opori naprej, obraten temu je podprijem, v vesi gleda hrbet in roke naprej, v opori nazaj, obrnjeni podprijem je tisti, pri katerem roki iz navadnega podprijema zasučemo s palci navznoter za 180° , da gleda ravno tako v vesi dlan nazaj (vsaj deloma) v opori pa naprej; pri dvoprijemu pa držimo z eno roko pod- z drugo pa nadprijem. Prva glavna vadbeni vrsta na drogu je: vesa in izmena vese.

Veso izvedemo takrat, kadar imamo telo pod drogom in se držimo za okončine in sicer imamo prosto veso, če visimo le za roke ali le za noge in mešamo veso, če visimo za oboje ali pa samo za roke in obenem stojimo z nogami na tleh. Prosta vesa je ali: Iztegnjena vesa, držimo se s prsti rok — roki sta iztegnjeni kakor tudi celo telo. Če v tej vesi roke skrčimo, preidemo v zgibo. Če iz iztegnjene vese nogi dvignemo do višine droga, smo izvedli vzosno veso; če iz tega položaja nogi še dvigujemo toliko časa, da je trup uleknjen in celo telo navpično, je to strmoglavna vesa. Več teh vaj moremo izvesti s tem, da se ne držimo s prsti za drog in sicer je vesa v zapestju, vesa v predlaktju, vesa v laktech (komolcih), vesa v zalaktju, če se držimo za drog v zapestju (roki stisnjeni v pest in močno upognjeni v zapestju), če visimo za spodnje lakti itd. Poleg teh imamo tudi veso v podkolenju, če visimo za kole-

na in veso v nartih, če visimo za nožne prste.

Mnogo teh ves moremo izvesti na več načinov; spred, če so noge pred drogom, zadaj, če s prevlekom noge pod drogom prenesemo za drog katerikoli položaj. V vseh teh vesah se lahko držimo z različnimi prijemi. Dalje z eno roko, ali z obema; vesa je bočna, če je ramenska os vzporedna z drogom, prečna, če poševno in gledamo v smer droga — vzdolj, upognjeno, uleknjeno. Mešana vesa pa so: obesa v podkolenju, obesa v nartih. Če se držimo z rokami za drog, obenem pa smo z nogami oprti ob tla, razločujemo dvojni vesi in sicer je stojna vesa, če je telo naklonjeno k tlam v večjem kotu kot 45° , če pa v manjšem, je ležna vesa.

Tudi te vese in obese se lahko izvajajo z različnimi prijemi, enoročno, oberočno, enonožno, obenožno, ločno, prečno, znotraj rok, zunaj rok.

Izmena vese (prehod iz ene vese v drugo) se izvaja potom pritvezanja (v zgibo), spuščanja, s prevlekom nog pod drogom, z menjavanjem prijema, z obrati itd.

2. Opora.

Na drogu izvedemo oporo, če je težišče telesa nad višino droga. Kakor veso, imamo tudi oporo dvojno in sicer prosto in mešano. Opora je prosta, če se le s kakim delom roke opiramo na orodje, mešana pa, če se z rokami in nogami opiramo na drog, ali če sta nogi na tleh (seveda mora biti v tem slučaju drog vsaj do bokov, da je težišče telesa nad višino droga, sicer bi bila to vesa).

Če sta v opori roki iztegnjeni, je to vzpora (pri nas smo doslej rabili le naziv: iztegnjena opora), če pa sta roki skrčeni, je to sklek. Pri jezdni opori nogi oklepata orodje. Tudi oporo moremo izvesti bočno in prečno z različnimi prijemi, upognjeno, uleknjeno, spredaj, če imamo drog pred seboj in zadaj, če je drog za nami in ga torej ne vidimo. Oporo izmenjujemo s prijemanjem, obrati, meti (premahi), s spuščanjem do skleka in z vztezanjem do vzpore.

3. Sed.

Sed izvedemo, če se dotikamo droga z notranjo ali zadnjo stranjo stegna. Seda boljši telovadci na drogu ne izvajajo, ampak ga nadomestijo z različnimi oporami in s prednosom. Možna pa je izvesti: Ponožni sed, če sta nogi skupaj, raznožni in enonožni sed, nogi sta narazen; pri jezdni sedu pa nogi oklepata orodje. Možna pa je izvesti sed z različnimi prijemi, bočno, prečno. Izmene seda se imenujejo: presedanje in ga izvajamo z metom (premahom) ali z obratom.

4. Ročkanje.

Ročkamo, če potom poprijemanja premikamo telo na orodju v vesi ali opori in sicer bočno, če v bočni vesi ali opori prenašamo telo na desno ali levo, prečno pa, če v prečni vesi ali opori pomikamo telo po drogu naprej ali nazaj. Ročkati moremo menoma (enoročno) ali soročno, z obema rokama hkrati, potem z različnimi prijemi in njih izmenjavanjem, počasi ali hitro. Ročkanje se navadno izvaja v iztegnjeni vesi spredaj bočno in prečno, v zgibi spredaj tudi bočno in prečno, to je v stran (z bokom naprej) ali naprej oziroma nazaj, dalje v skleku (skrčeni opori) spredaj in zadaj in istotako v vzpori spredaj in zadaj.

5. Obrati.

Obrati so raznoveliki zasuki ali vrteži telesa okrog podolžne osi. In sicer imamo na drogu poluobrat (zasuk za 90° , t. j. izmena bočne smeri v prečno ali narobe), celi obrat za 180° , potem poldrugi obrat za 270° in dvojni obrat ali en zasuk za 360° . Obračamo se v vesi, opori in sedu in sicer povsod v desno ali levo, enoročno ali oberočno, menoma ali soročno (obenem z obema rokama, naprej, če imamo obraz v smeri giba in nazaj — hrbet je v smeri giba).

6. Kolebanje.

Na drogu kolebamo, če nihamo (se ziblujemo) okrog droga, torej le v vesi. Gib naprej je predkoleb, nazaj pa zakoleb. Če se ziblujemo v prečni smeri, tedaj kolebamo, če pa v bočni smeri, pa nihamo. Koleb iz opore v veso imenujemo odkoleb.

Kolebamo oziroma nihamo (t. j. kolebanje bočno) v iztegnjeni vesi spredaj, zadaj, v zgibi spredaj, v vnosni vesi spredaj in zadaj, v vesi v komolcih, predlaktju, zalaktju, v vesi v podkolenju, v različnih obesah itd. Koleba se tako, da se v predkolebu križ upogne, v zakolebu uleknje, nogi sta vedno iztegnjeni. Zibanje se imenuje ono manjanje z nogami, na mestu, če se križ giblje v nasprotno smer kakor nogi. Kroženje nastane, če nogi v krogu sučemo, s telesom pa mirujemo. Kroži in ziblje se na desno ali levo in to v iztegnjeni vesi, z giba, v vesi v predlaktju, v komolcih itd.

7. Vzmiki.

Vzmiki so prehodi iz vese v oporoznogama naprej in z majhnim vrtežem telesa okrog droga. Če se vzmik počasi, težno izvede, je to vleka. Vzmike delamo a) iz proste vese (samo za roke) in sicer se iz vese spredaj napravi vzmik spredaj, iz vese zadaj pa vzmik zadaj in b) iz mešane vese imamo vzmik iz obese v podkolenju.

Vzmik iz proste vese se izvede z različnimi prijemi, iz mirne vese, z naskokom in s kolebom, ki se imenuje velevzmik. Vzmiki iz mešane vese pa enonožno in to znotraj ali zunaj rok, enonožno ali obenožno, sonožno znotraj rok in raznožno — zunaj rok. Nasprotna pot vzmika, z zasukom telesa okrog droga in izvedena počasi se imenuje sevek, ki sedela iz opore spredaj — naprej (z glavo), iz opore zadaj pa nazaj. Če se pa ta gib hitro izvede, je to zmik.

8. Naupori.

Naupori so prehodi iz vese v oporo z glavo naprej. Tudi naupori se izvajajo iz proste in iz mešane vese. Imamo naslednje naupore: tezni naupor, jezdni naupor, vzklopni naupor, zakolebni naupor, praporni naupor. Izvajajo se iz vese spredaj ali iz vese zadaj, z različnimi prijemi, z izmeno prijema, z obrati, nekateri se dajo izvesti s kolebom in tudi brez koleba. Iz mešane vese imamo naupor iz obese v podkolenju in to z različnimi prijemi potem enonožno znotraj ali zunaj rok, z obeso na lehteh. Prehod iz opore v veso po poti naupora, torej brez vrteža, se imenuje, izveden hitro s pak, izveden počasi pa povés.

9. Premiki.

Premik je prehod z nogama naprej iz vese skozi oporo ali iz opore skozi veso in potem skozi oporo dalje v veso ali v stojo na tleh. Torej so premiki vzmiki in toči nazaj brez dotike orodja, zvezani s prehodom v veso ali stojo na tleh. Premik izvedemo ali spredaj ali zadaj in to naskokoma, s kolebom ali iz mirne vese z različnimi prijemi ob iztegnjenih, skrčenih rokah, z obratom ali brez obrata. Premik, izveden koleboma, se imenuje velepemik.

10. Toči.

Toč je gib, pri katerem izvršimo cel zasuk s telesom okrog droga in to iz opore skozi veso v oporo ali iz seda skozi veso v prvotni sed. Toče izvajamo: v opori, skozi prosto veso, skozi mešano veso in imamo tu toč v opori spredaj, toč v opori zadaj, toč v opori ob predlaktju, jezdni toč in te ali naprej ali nazaj, upognjeno, uleknjeno, v vzpori, v skleku, potem z različnimi prijemi. Toč, izveden skozi prosto veso, je ali veletoč, toč v laktih zadaj, toč v vesi in podkolenju. Veletoč se izvede ali naprej ali nazaj, z različnimi prijemi ali obrati, toč v laktih in podkolenju pa samo nazaj. Skozi mešano oporo pa izvajamo toč v obesi v podkolenju in toč v obesi v nartih ali ob stopalih oba naprej in nazaj, enonožno in obenožno znotraj in zunaj rok, raznožno, ena noga znotraj, druga zunaj rok, z raz-

nimi prijemi. Toč se izvede naprej, če gre pri njem glava naprej, nazaj pa, če gre glava nazaj. Pri točih naprej se navadno rabi podprijem, pri točih nazaj pa nadprijem. Nikdar ne izvedi toča večkrat kot trikrat zaporedoma. Drog je glavno orodje točov.

11. Meti.

Meti so hitri gibi nog čez orodje in so ali prema hi, kolesa itd., pri katerih ostanemo in le zmenimo oporo, ali pa so ti (prema hi) združeni s skokom z droga na tla. Na drogu imamo odnožne, odbočne, prednožne, zanožne, skrčene in raznožne mete in njih sestave. Met imenujemo po njegovem začetnem gibu kakor se naznači v prostih vajah. Mete izvajamo enonožno in sonožno in sicer enonožne z desno in levo, sonožne pa na desno in levo in znači tedaj to smer meta. Vzemimo, da se nahaja telovadec v vzpori spredaj na drogu. V tem položaju more izvesti naslednje odnožne gibe: v z m a h, če z desno (levo) nogo odnoži do višine droga in jo priklopi nazaj k levi (desni), ki je ostala na mestu; p r e m a h odnožno z desno izvede, če desno nogo odnožno vrže čez drog in se obenem izpusti z desno roko in potem zopet poprime, isti gib je izveden n a z a j, če gre desna noga po isti poti pod desno roko nazaj do leve. Če se je v tem slučaju noga, ko je prišla med roki, dotaknila droga, je telovadec izvedel u s e d odnožno z desno. Če se je desna noga, ko je prišla nad drog med roki, gibala v začetno smer pod levo roko do prvotne vzpore, je bilo izvedeno kolo z desno.

2. O d b o č n i m e t i s o l e s o n o ž n i m e t i in se začenjajo z gibom telesa (boka) v stran. Tudi tu imamo v z m a h, p r e m a h, u s e d, k o l o, potem s t r i g in p r e s k o k do stoje na tleh (odbočka) in to na desno ali levo, nizko ali visoko. Od drugih metov so nam znani: sonožni z a n o ž n i p r e s k o k (zanožka); s k r č n i m e t i: v z m a h, s k r č i t e v n o g in takoj izteza; v s k o k je skok na drog do počepa, u s e d, če nad drogom med rokama prenesemo nogi in se vsedemo, p r e m a h, če se ne vsedemo, ampak se obdržimo na rokah, p r e s k o k p a j e s k r č k a. Z raznoženjem se začenjajo raznožni meti: v z m a h, u s e d, v s k o k (do raznožne stoje na drogu), p r e s k o k j e r a z n o ž k a.

P r e m e t i nastanejo, če telo iz opore s prevratom okoli ramenski osi spustimo do stoje na tla in sicer se ta gib, izveden sklonjeno, imenuje p r e v r a t, izveden zleknjeno pa p r e m e t.

12. Drže.

D r ž o izvedemo, če telo držimo v gotovem položaju najmanj 3 sekunde. Drže v vesi so p r e d n o s, r a z o v k a, p r a p o r in to spredaj in zadaj, enonožno, sonožno, z iztegnjenimi, skrčenimi rokami.. V opori

imamo drže: p r e d n o s, r a z o v k o s p o d p o r o ob komolec, r a z o v k o b r e z p o d p o r e, s t o j o n a r o k a h. Načini: enonožno, obenožno (v prednosu), s skrčenimi, z iztegnjenimi rokami.

To so torej v splošnem označene vaje, razdeljene v posebne vrste. Za praktično izvajanje bo opisanih nekaj vezanih vaj na drogu. Ta razdelitev naj pa služi v pregled.

Nekaj splošnih navodil za izvajanje vaj: Na doskočni drog se skoči do vese takole: Ko je telovadec prikoral iz vrste (kjer je stal toliko časa v »p o z o r u«, dokler je njegov prednik delal vajo), se ustavi natančno pod drogom in tako stoji v temeljni postavi kaki dve sekundi, potem pa hitro zaroči, se z nogama odrine od tal, obenem ko z rokama zamahne skozi pri- in pred- v vročenje in le trenotno v istem hipu, ko se odžene, pogleda na drog in vztraja v mirni iztegnjeni vesi istotako dve sekundi in šele potem začne vajo. Največkrat se dogaja napaka, da telovadec že med dohodom k drogu gleda na drog in se takoj požene na drog, mesto da bi pod njim obstal. Oprime se telovadec v vesi malo širje od širine ramen, trup je uleknjen, glava pokoncu in gleda naravnost naprej, nogi sta v kolenih in v stopalih popolnoma napesti.

Če se vaja prične s kolebom, je najpreje potrebno, da telovadec vzame pravilni koleb. To pa stori tako, da roki nekoliko skrči (pride v zgibo), potem prinese iztegnjeni nogi do hipne vznosne vese, iz te pa kar najmočnejše odsune naprej navzgor, obenem iztegne roki in tako preide v koleb. Napačno je v zakolebu se poprijemati ali ne ulekniti križa. Najpogostejša napaka pa je ta, da telovadec v zakolebu nogi v kolenih skrči. Pa ne samo tu, ampak pri vseh vajah na vseh orodjih in drugod naj izgine ta znak površnosti! Če značaj vaje ne zahteva drugače, vedno delaj vajo z iztegnjenimi nogami v kolenih in stopalih, z uleknjenim križem, z vzbočenimi prsmi in z dvignjeno glavo! Da se pa tega navadiš, je treba, da ne le sam paziš na to, ampak vedno poprosi brata telovadca, da te vedno opozori na morebitno skrčitev nog in na druge prekršene zahteve pravilnosti in lepote. Na ta način se vzame navadni koleb. Poleg tega pa imamo še takozvani »p o l k o l e b«, katerega se poslužimo takrat, kadar hočemo doseči že prvi koleb kar največji. Vzame pa se ta polkoleb tako, da telovadec takoj, ko se je oprijel droga, nič ne počaka v vesi, ampak takoj dvigne nogi do vznosne vese kar najvišje in z njimi rezko odsune poševno navzgor in se tako močno zaziblje.

Vse vaje, tudi na orodju, je treba delati po zakonu p r i m e r n o s t i: izvede natančno, kakor se zahteva in vse to, kar se zahteva. Potem izvajaj vajo strumno; gib od giba naj se loči s hipnim, toda vidnim

prestankom! V vzpori je križ uleknjen, glava dvignjena in roki napeti. Tezne vaje se delajo kar najbolj počasi in enakomerno, drže se obdrže vsaj tri sekunde. Seskoki naj bodo gotovi, a prožni! Skače se vedno le na prste in sicer tako, da vedno skočimo najpreje v počep (počep se ravna po višini skoka, čim višji je skok, tem nižji je počep, pri navadnih skokih se dela višji počep). Pri počepu je križ uleknjen, glava pokoncu, rameni nazaj, peti dvignjeni in staknjeni, kolena narazen; gib se ravna po načinu seskoka. Če imamo po doskoku orodje na strani, se obenem s počepom odročimo in sicer v hrbtnem položaju (hrbta rok sta zgoraj); če pa imamo po doskoku drog za ali pred seboj, se izvede obenem s počepom predročenje v palčjem položaju (palca zgoraj). Prsti rok so v obeh slučajih iztegnjeni. Ko smo nakazali hipni počep, se vzravnamo in roki priročimo. Oba giba prehajata istočasno v položaj »pozora«. Priporočila se po tej vzravnavi izvesti lahek poskok na mestu in to zato, da postane seskok še prožnejši. Potem se napravi prvi korak z levo nogo. Pri dohodu k orodju in odhodu od njega se mora paziti na pravilno korakanje in pravilne ostre obrate. Ko telovadec prikoraka v vrsto, izvrši odmor. Vaditelji, pri vajah telovadcu popravite vsako napako sproti in sami pokažite pravilni položaj! Predno pokažete novo vajo, jo razložite poprej telovadcu in imenujte vse gibe, katere vaja obsega, da tako sebe in pa telovadce navadite vsako vajo tudi s tehničnimi izrazi razložiti. Pazite tudi, na dobro varstvo! Vsako vajo, ki je izvedljiva na obe strani (v desno in levo ali z desno in z levo nogo) naj jo izvrše vedno na oba načina!

Vaje na drogu.

1. Iz vese s podprijemom: v podkolebu z desno (levo) jezdni naupor — jezdni toč naprej — cel obrat v levo (desno) s preprijetom v nadprijem — jezdni toč nazaj — spad nazaj in s prevlekom desne (leve) noge podmetoma seskok.

2. Iz vese z nadprijemom — tezni naupor menoma do vzpore — sevlek najprej do vznosne vese spredaj prevlek — vzmik zadaj do vzpore zadaj — v sklek zadaj — vzporo — spad nazaj s sonožnim prevlekom do vznosne vese spredaj in vzklopna vzpora in odbočka v desno (levo).

3. Iz vese z nadprijemom — kolebno vzklopni naupor — toč v spori spredaj nazaj — podmetno v koleb — v predkolebu vzmik (velevzmik) — spad nazaj do vznosne vese, vzklopna vzpora in skrčni vskok v počep na drog — vzravnavna — seskok.

Razlaga in navodila.

1. v a j a. Iz mirne vese s podprijemom (ne samo se poprijemati!) se vzame srednje velik koleb, v najvišji točki predkoleba se

desna (leva) noga prevleče (če mogoče iztegnjena!) pod drogom in telo se ob popolnoma iztegnjenih rokah vzpre v jezdni sed, v katerem sta obe nogi iztegnjeni, glava pokoncu, trup uleknjen; ta položaj se le trenutno nakaže, kajti takoj se trup nekoliko dvigne, in stegno leve (desne) noge se pritisne ob drog, desna (leva) pa se dvigne skoro do vodoravnega položaja, telo se nagne naprej (uleknjeno!) in desna noga udari krepko nazdol, da se tako doseže zadosten zmah za toč. Takoj, ko je telo prišlo v prvotni položaj ravno nad drog (če smo imeli prevlek zamah, da nas hoče vreči naprej, se drog krepko stisne, da se obdrži pokončen položaj), obstane v tem en hip, se hitro obrne v levo (desno) in roki se obenem poprimeta v nadprijem; ko je ta gib trenutno nakazan, se napravi toč nazaj kar najbolj uleknjeno. Po izvršenem toču se za hip ustavimo v jezdni sed, potem pa takoj izvedemo spad nazaj ob iztegnjenih rokah. Desna (leva) noga se iztegnjeno prevleče pod drogom (le stopalo se potegne nazaj), se hitro stakne k levi (desni), da se tako izvede podmetni skok iz hipne vznosne vese. Podmet se izvede tako, da nogi dolgo zadržuješ ob drogu, potem pa z nogami krepko odsuneš, se takorekoč vzprožiš in telo uleknjeno vržeš kar najdalje in najvišje pred drog. Doskok mora biti gotov, v počepu se predroči, potem se vzravna in napravi v spetni stoji lahek poskok na mestu in se prestopi z levo nazaj.

(Dalje sledi.)

Kranjska podzveza.

Dravljje. Dragi brat urednik! Malo s strahom se oglašamo v nam priljubljeni »Mladosti«, boječ se zamere, da bi kdo ne rekel, kaj se že ti postavlja, saj še Orla nimajo ustanovljenega. Res smo bili dolgo časa boječi in smo s strahom capljali za bratskim odsekom v Št. Vidu. V letošnjem januarju smo se pa skorajžili in si ustanovili Orla v veliko veselje nam ter v strašen strah nasprotnikov. K telovadbi, ki jo bo hodil poučevati enkrat na teden br. Vik. Rozman iz Št. Vida, se je priglasilo takoj 29 telovadcev, korajžnih in zavednih fantov. Dragi bratje! Kakor smo z veseljem Orla ustanovili, tako z veseljem posečajmo telovadnico v društveni dvorani »pri Miheljnu«. Ne brigajmo se za liberalne žgajnarje. Bodimo kakor hraber vojak, ki jezdil na konju in niti ne pogleda na plot, za katerim psiček laja; pustimo naše nasprotnike v miru pri njihovem delu, saj pravijo, da delajo »za narod«. Če takega človeka vprašaš, ko izprazne frakelj, če je tudi to »za narod«, odgovoril ti bo: Da, pr.....! Mi pa z veseljem srcem in treznim čelom mimo njih korajžno naprej! Obilo blagoslova od zgoraj in vspehov vam želi draveljski fant.

Št. Vid nad Ljubljano. Nekaj števil iz lanske kronike. VI. redni občni zbor našega Orla se je vršil v nedeljo, dne 19. januarja 1913 v mežnji. Občni zbor je otvoril predsednik g. župnik Zabret s primernim nagovorom in dejal med drugim: »Občni zbori se vrše vsako leto zato, da se pregleda natančno, vpricho vseh članov društveno delovanje, a naš odsek lahko stopa samozavestno in korajžno pred svoje člane, ker se zaveda svojega nelahkega poklica v pretečenem letu. Kakor odbor, tako tudi ostali člani so v minolemu letu izvrševali svojo na-

logo v vseh ozirih zadovoljno, tako, da lahko s ponosom zremo nazaj na njegove sadove. Le iz orlovskih organizacij smemo pričakovati za boljšo prihodnost zdravih, močnih, neustrašenih mož in jeklenih značajev.« Nato sta podala svoja poročila br. tajnik in načelnik, br. blagajnik se je opravičil radi zelo važnega razloga (pa ne da bi kdo mislil, da je kaj »defravdiral«, ima popolnoma mirno vest in mu tudi znanprej prinesite tisto kronico članarine, in to čim preje, tem bolje.) Iz tajnikovega poročila povzamemo, da je imel Orel v minulem letu 22 rednih sej in en izredni občni zbor. Rednih članov ima 68, med njimi 31 telovadcev, drugi pa sodelujejo pri petju v cerkvi in pri igrah. Podpornih članov šteje naš Orel 76 in enega častnega člana v osebi gosp. župana Belca. Skupno sv. obhajilo smo prejeli trikrat. Udeležili smo se tudi veličastnega evharističnega kongresa na Dunaju. Načelnikovo poročilo pravi, da smo se začetkom maja udeležili okrožnega zleta na Šmarno goro, julija okrožne prireditve v Šmartnem pod Šmarno goro, podzvezine prireditve na Vrhniki in blagoslovljenja društvenega doma na Črnučah ter raznih drugih lokalnih prireditev. Redna telovadba se vrši trikrat na teden od 8. do 10. ure. Povprečni obisk je sledeči: Od 31 vpisanih telovadcev jih hodi redno 22 do 28 na uro. Nato se je izvolil odbor za tekoče leto brez kakage namigavanja ali agitacije po listkih tako: le: Valentin Zabret, predsednik; odbornikom pa: Anton Tomelj, Viktor Rozman, Jožef Arhar, Jožef Erjavec, Valentin Babnik ml., Ivan Krmec, Štefan Rozman in Anton Mrak. Kot zastopnik čitalnice je izvoljen in povabljen k vsaki seji vodja šole, g. Janko Bajec. Načelnik je br. Ivan Kvas. — Važni sklepi! Novi odbor je z večino sprejel v zadnji seji dva važna sklepa: 1. Da se vrši prvo skupno sv. obhajilo na praznik sv. Jožefa, popoldne pa slovesni sestanek. 2. Da se vrše mladeniški sestanki skozi celo leto vsakih 14 dni na nedeljo, če je pa v nedeljo kak zadržek, pa v ponedeljek zvečer. Pred vsakim sestankom zapoje fantje »Orlovsko himno«; sestanki se bodo strogo vodili po statistiki članov, na katero naj pazi tajnik in blagajnik. — »Mladosti« prihaja k nam 30 izvodov, tedaj nekaj več kakor lansko leto.

Sostro. Naš odsek je zadel težka izguba. Po kratki bolezni nam je pobrala smrt 25. januarja enega najboljših članov, našega blagajnika Lovrenca Trškan. Bil je izmed najbolj vnetih in delavnih članov v našem odseku. Kot izvrsten igravec je nastopil pri vsaki igri v kaki glavni vlogi, vsako nedeljo si ga videl v društvu, k telovadbi je redno prihajal, dasi skoro uro daleč. — Kako smo ga ljubili, je pokazal njegov pogreb: tako častno in toliko spremstvo je imel pri nas še malokdo. Ginjen se je zahvaljeval že postaren oče, ki je izgubil sina edinca, za ljubezen, ki smo mu jo skazali na zadnji poti. V nedeljo po tem smo darovali zanj sv. obhajilo, h kateremu smo pristopili skupno v kroju. Orli bratje so sklenili: Ko bomo hodili mimo njegovega groba v Društveni dom naj nas navdušuje njegova ljubezen in njegova vnema za navdušene Orlovске cilje.

Tržič. Občni zbor telovadnega odseka v Tržiču dne 26. januarja 1913. Tajnik br. Blaž Tegrovsky poroča sledeče: V letu 1912 je imel naš odsek 18 sej, pri katerih so se obravnavale razne važne zadeve, ki so se tikale našega Orla. — Leto 1912 je bilo pomembno za nas, ker smo praznovali svojo petletnico obstanka. Priredili smo dve igri in sicer: »Moč uniforme« in »Garcia Moreno«, ki sta dosegli lep uspeh. — Udeležili smo se pogreba br. Brejca v Podbrezjah po 8 članih. — Skupnega sv. obhajila se je udeležil odsek na praznik sv. Jožefa in 8. decembra v krajih, ravnotako procesij Vstajenja, Sv. Rešnjega Telesa in sv. Florjana. — 16. junija smo obenem s društvom sv. Jožefa ki je praznovalo 15letnico, obhajali petletnico z javno telovadbo. Vsa slavnost, h katere uspehu je največ pripomogel naš odsek, se je zaključila z dobrim moralnim in denarnim uspehom. — Po načelniku in tajniku je bil naš Orel za-

stopan na celodnevem telovadnem tečaju v Ljubljani. — Tudi evharističnega kongresa na Dunaju smo se vdeležili po štirih članih. — Izlete smo napravili na Bled in v Vintgar ter v Velesovo. Zastopani smo bili pri raznih telovadnih prireditvah, tako v Moravčah, na Vrhniki pri blagoslovljenju doma v Predosljih. — Sodelovali smo tudi pri prodaji srečk »Slovenske Straže« in prodali 50 srečk. — Važno je dejstvo, da se je kranjsko okrožje preneslo v Tržič ter tu imelo svojo prvo sejo. Tajnik in načelnik okrožja sta vzeta iz našega odseka. — Vseh drugih društvenih prireditev in zlasti predavanj smo se marljivo udeleževali. Končam svoje poročilo z željo, da bi se našemu odseku pridružili tudi drugi mladeniči, katerih še pogrešamo, in da bi tudi v tekočem letu se vedno lepše razvijal in raste naš odsek. V to pomagaj Bog! Na zdar! — Blagajnik Prešern poroča, da je blagajna v ugodnem stanju in daje 831 kron 29 vin. prebitka, ki so naloženi v hranilnici. — Načelnik br. Zupan nanzanja, da se je telovadilo 64 večerov. Vseh telovadnih ur je bilo 1534. — Odbor je tako sestavljen: Predsednik župnik Potokar, podpredsednik trgovec Gregorec, tajnik učitelj Vider, nam. Fr. Tomazin, blagajnik R. Prešern, nam. Jos. Sterniša, načelnik V. Zupan, podnačelnik Blaž Teyrovsky, odbornika J. Resman in Albin Pavšič. Odsek šteje blizu 40 članov.

Okrožje Šmarje je priredilo 30., 31. decembra in 1. januarja tridnevni tečaj na Igu, ki je bil še precej dobro obiskan. Vdeležili so se ga odseki: Polica (4), Šmarje (3), in Ig (3), St. Jurje ni poslalo nobenega zastopnika in se tudi ni opravičilo. Vadili smo se redovne in proste vaje za leto 1913 in poskusili tudi začetne vaje na orodju. Tečaj je vodil br. okrožni predsednik Ivan Drobnič in br. načelnik France Gliha. Dne 1. januarja dopoldne se je vršila okrožna seja, pri kateri se je sklenilo, da se priredi skupno s šentpeterskim okrožjem 20. julija II. redni mladeniški tabor združen z blagoslovljenjem društvenega doma na Igu, na kar že sedaj opozarjamo bratske odseke, da se pri določitvi prireditev na to ozirajo. Določilo se je tudi, da se morajo vsi, ki se mislijo v kroju udeležiti prireditve v Ljubljani, vaditi v redovnih in prostih vajah. Kdor ne bo prihajal vsaj enkrat na teden k skupni vaji, dotičnim se prepove nastopiti v kroju pri katoliškem shodu. Kot zaključek tečaja pa je bila popoldne veselica, ki jo je priredilo okrožje. Zahvaliti se moramo na tem mestu vsem, ki so pripomogli, da se je izvršil naš tečaj tako lepo, zlasti pa gospodu kaplanu Golmajarju za njegovo požrtvovalnost in trud, ki ga je imel, šmarskemu tamburaškemu in pevskemu zboru, ki je poživil našo veselico s svojim igranjem in petjem, posebno pa hvala gg. visokošolcem »Zarjanom« Pavlinu stud. med., Velkavrh stud. med. in Masiču stud. iur., ki so na povabilo prihitali med nas in omogočili našo veselico s tem, da so igrali tri komične prizore. Hvala še enkrat vsem skupaj!

Št. Rupert. Dne 12. jan. je minilo pet let, odkar se je ustanovil telovadni odsek Orel. Fante je skupaj spravil g. kaplan Štrajhar; iz Ljubljane je prišel g. Ivan Podlesnik. V svojem govoru je lepo razvijal geslo: »V zdravem telesu zdrava duša«. Takoj se jih je vpisalo 40. Koncem istega leta (1908) pa je tožil tedanji predsednik: Storiło se je toliko, da je odsek ostal pri življenju. Prva navdušenost je minila, ostali so mlačneži, a ostali vztrajni. Kljub mnogim odpadnikom se je mnogo storilo, več bi se bilo še, da je prosto or. — Tako je bilo pred petimi leti. V tej dobi je imel Orel veliko prestati. Prišle so zunanje in notranjenavihte. Liberalci so se zagajali kakor stekli psi v nas. Prvotno število je padlo enkrat celo na 18. Mnogi so postali Iškarjoti: odstopili so in zdaj so najhujši nasprotniki naše stranke. Sram jih bodi, izdajice! Pa vse to nas ni uničilo. Ostali smo vedno bolj navdušeni. Dobili smo v tem času lepo dvorano, kjer se zbiramo. Premagali smo strah pred liberalci, pa tudi liberalce same; saj smo jih popolnoma vrgli iz občinskega

odbora. — Kako se gibljemo zdaj po petih letih, naj pokaže poročilo na občnem zboru dne 12. januarja: V preteklem letu 1912 je bilo 110 odborovih sej. Odsek šteje 83 članov, 28 rednih, 55 podpornih. Dohodkov je bilo 514 kron 26 vin., stroškov 422 kron 71 vin. Telovadilo se je 72krat, povprečen obisk 20 na uro. Izvoli se sledeči odbor: predsednik Ivan Strajhar, podpredsednik Jože Grandovec, tajnik L. Erzin, blagajnik Franc Primožič, odbornika Jožef Slapšak in Tomaž Prijatelj, načelnik Ign. Cugelj, podnačelnik Ivan Majcen. — Dne 29. jan. se je poročil naš prvi načelnik Fr. Stare. Žrtvoval se je prvo leto, ko je bilo najhujše. Bog mu daj v novem stanu obilo sreče! Na zdar!

Stara Vrhnika. V nedeljo dne 26. januarja 1913 se je vršil v odsekovi sobi II. redni občni zbor našega telovadnega odseka Orel. Tega občnega zbora sta se udeležila tudi brat č. g. kaplan Leop. Turšič ter predsednik Vrhniškega okrožja Orlov br. Ign. Hren. Ker je pa že 20. številka lanske »Mladosti« prinesla letno poročilo našega odseka, poročam danes samo nekaj važnejših stvari izza občnega zbora. Po pozdravu in otvoritvi občnega zbora brata predsednika poda svoje poročilo br. tajnik. Iz tega poročila povzamem, da je imel odbor odseka od zadnjega I. občnega zbora do današnjega občnega zbora 19 sej. Sestankov je bilo 32. Te sestanke so vodili in jih še vodijo štirje člani. Povprečni obisk je bil 12 do 18 članov. K temu poročilu pristavi br. č. g. Turšič nekaj važnejših stvari, med tem, da naj se na sestanke polaga več zanimanja od strani članov. Vsak član naj bo gotovo tudi naročen na »Mladost«. Pa ne samo, da je naročen nanjo, ampak jo mora tudi pridno čitati. Dobijo se pa še člani, ki pravijo: »Kaj imam od tistega, če sem naročen na »Mladost«? Nič!« Dragi prijatelj! Vzemiva, da prideš ti v gostilno ter naročiš četrt vina ali kaj družega, kaj imaš od tega, da si vino samo naročil? Nič! Ako pa ti naročeno vino izpiješ, imaš vendar nekaj od njega, če ne drugega, težko glavo. Ravno tako tudi »Mladost«, ako si samo naročen nanjo, pa jo ne čitaš, ako jo pa pridno čitaš, imaš gotovo veliko od tega. — Izleti. Navzoče može opozarja, naj svojim sinovom ne branijo na naše izlete. Saj ravno na zletu se fant razveseli in navzame dobrega duha. Sv. zakramentov se Orli premalo udeležujejo. V tem bo treba napredovati. Pa še nekaj drugega nam je na tem občnem zboru priporočal č. g. Turšič. Kaj? Nekaj drznega, pa vendar lepega! Rekel je, kaj, ko bi naša vas pričela misliti na svoj lastni dom. Sedaj smo pripuščeni usodi drugih ljudi, zato seveda ne moremo zadostno napredovati, a potem, ko bi imeli svoj lastni dom, svojo dvorano, telovadnico svojo, ali si morete misliti fantje, kako bi bilo potem? Korajža velja! — Poročila brata blagajnika: V letu 1912. je imel odsek 487 K 85 vin. prejemkov ter 407 K 92 vin. izdatkov. Prebitek je 79 K 93 vin. Zaostale članarine ni nič, kar br. č. g. Turšič pohvali. — Zatam poroča načelnik sledeče: Odsek ima 12 izvršujočih članov. Telovadi se, v kolikor nam pripušča prostor, v odsekovi sobi dvakrat na teden, v torek in petek, in sicer proste in redovne vaje ter korakanje. Telovadnih ur je bilo 38. Obisk 10 do 12 članov na uro. Tridnevnega tečaja v Ljubljani se je udeležil podnačelnik. — Br. Turšič prosi brate telovadce, naj prihajajo tudi večkrat v telovadnico vrhniškega Orla. — Poročilo knjižnice: Odsekova knjižnica šteje 350 knjig. Izposodilo se je 916 knjig. Knjižnica nas stane okrog 120 K, odškodnine se je dobilo le 30 K. Knjige se izposojajo vsako nedeljo opoldne, in sicer članom brezplačno, nečlanom proti odškodnini 1 K letno. Po poročilih se je izvolil za leto 1913 sledeči, večinoma že stari odbor: Br. Tomo Grom, predsednik; br. č. g. kaplan Leop. Turšič, podpredsednik; br. Matevž Grom, tajnik; br. Ivan Suhadolnik, namestnik; br. Jakob Jereb, blagajnik; br. Anton Jereb, namestnik; br. Jakob Molé, odbornik. — Vaditeljski odbor je pa: Br. Jožef Jereb, načelnik; br. Andrej Grom, podnačelnik in br. Franc Strnad, vaditelj. — Pregledovalca računov sta: br.

Franc Strnad in br. Anton Jereb. — Za poslovanje knjižnice se izvolijo: br. Ivan Suhadolnik za knjižničarja in br. Anton Jereb ter br. Franc Jereb (Bončarjov) za namestnika. — Dragi bratje Orli! Naše geslo v letošnjem letu bodi: Neustrašeno naprej z bratsko ljubeznijo po poti olike in napredka! Ako nam bi pa kedaj prišle na to pot kake zapreke, takrat se pa spominjajmo lepih besedi br. č. g. Turšiča in br. Ig. Hrena, za kar jima bodi še enkrat na tem mestu izrečena prisrčna zahvala! I

Dolenji Logatec. Letošnji občni zbor našega Orla se je vršil dne 5. januarja 1913 nad vse doseganje lepo, ob častnem številu 44 fantov ter je vladalo skoziinskozi veliko navdušenje. Občnega zbora sta se udeležila tudi naš vrli župan, g. Slavec in predsednik društva »Svete vojske,« g. Unsc. Predsednik preč. g. Remškar je oba v svojem otvoritvenem govoru prav prisrčno pozdravil in fantje so jima napravili velike ovacije. V nadaljnjem svojem govoru nam je jasno orisal življenje, delo in cilj pravega slovenskega Orla. Poštenost, značajnost, hrabrost in poznanje discipline ter trezno neomažeževano življenje, te čednosti morajo dičiti vsakega Orla. Fantje, ravnajmo se po teh navodilih in v delu za te čednosti teknujmo med seboj. — Iz tajniškega poročila povzamemo, da šteje odsek 33 izvršujočih in sedem rednih članov, skupaj 40 članov. Odbor je imel sedem skupnih sej. Vršili so se po možnosti tedenski sestanki uradno za Orla, pač pa so skoraj tudi vsi člani »Dramatičnega odseka«, kjer obiskujejo redno tedensko izobraževalno šolo imenovanega odseka Korporativno smo se udeležili javnih prireditev na Rakeku, Vrhniki, Gor. Logatcu, Horjulu; po zastopniku tudi na Brezovici. Evarističnega kongresa na Dunaju udeležila sta se dva brata. Odsek je veliko trpel na izgubi fantov. Šest jih je šlo za kruhom po svetu, trije k vojakom in dva nam je iztrgala kruta smrt. Bridko nas je zadela izguba tako prerano preminulega življenja našega ustanovitelja, akademika br. Fr. Tršarja. Pogreb se je vkljub deževnemu vremenu izvršil zelo lepo ob veliki udeležbi občinstva vseh slojev. Truplo njegovo so nosili njegovi sošolci, Orli-akademiki. Spremljala ga je četa nad 80 uniformiranih Orlov z Zvezinim predsednikom in načelnikom na čelu. V imenu Zveze Orlov mu je pretresljivo govoril v slovo predsednik Dr. L. Pogačnik. Med nami, Tvojimi prijatelji, Ti ostane kot blagemu, idealnemu in delavnemu značaju, na Tebe, dragi France, neizbrisljiv spomin! Vsem sosednjim odsekom, okrožjem ter Zvezi Orlov za tako veliko in požrtvovalno vdeležbopri sprevedu bodi izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala. — Za tem sledi poročilo blagajničarja in tajnika. Oboje je bilo povoljno. Fantje plačujejo članarino redno, povprečen obisk na uro 15 telovadcev. Priporoča večjo disciplino pri telovadbi in fantje, kateri je še nimajo, naj si nabavijo telovadno obleko. — Slede volitve novega odbora. Voljeni so enoglasno: predsednik preč. gosp. Val. Remškar, podpredsednik br. Ivo Šijanec, tajnik br. A. Pečkaj, namestnik br. Fran Topolavec, odbornika br. Fr. Maček in Fr. Slabe. V vaditeljski zbor: načelnik br. Rado Maček, podnačelnik br. Jak. Mihevc, vaditelji br. Pečkaj, Šijanec, Slabe in Škof. Vodja trobentaškega zbora br. J. Mihevc. — Po volitvi je govoril k slučajnostim br. podpredsednik. Opozarjal je na bližajoči se vaditeljski tečaj, kateremu moramo posvetiti vso pozornost. Priporočal je pristop Orlov k gasilnemu društvu. Fantje, kateri še niso člani svete vojske, naj se kmalu vzdrumijo ter pristopijo v vrste vojščakov treznosti. Opozarjal je nadalje na letošnjo Zvezino prireditev, na katero se moramo takoj po tečaju začeti pripravljati. Skrb vsakega naj bo glede našega časopisja: Vsak »Orel« imej »Mladost«, v vsako našo hišo »Domoljuba«. — Ob sklepu so govorili še g. župan, br. Maček in podpredsednik, nakar ob velikanskem navdušenju zaključil predsednik impozantno in velevažno zborovanje. — Fantje! Preskrbljeni smo sedaj dobro na obeh straneh, na eni imamo dobro predsed-

stvo, na drugi skrben in delahoteč vaditeljski zbor. Treba nam je samo trezne in moške vzajemnosti, prijeti z veseljem za delo in naša moč bode nezlomljiva ter v strah vseh naših nasprotnikov.

Logaško okrožje. Občni zbor. Vršil se je na sv. Treh kraljev dan v Gorenjem Logatcu. Udeležba je bila od vseh odsekov lepa in številna. Predsednik br. Šijanec je v svojem otvoritvenem govoru orisal vse važnejše momente in podrobno delo v našem okrožju preteklo poslovno leto. Na vseh sosednih prireditvah so bili zastopani fantje iz okrožja. Precej lepo je uspela okrožna prireditev meseca julija v Gorenjem Logatcu v kljub velikim vremenskim zaprekam. Omenja in izraža posebno hvaležnost do požrtvovalnih in vrlih Vrhničanov, ki so prireditev zelo povzdignili. Kruta smrt nam je iztrgala iz naše sredine dva brata in sicer nepozabnega brata akademika Tršarja in br. Hojana; obema bo ohranjen blag spomin. Razpravljala nadalje, kaj smo dosegli v organizatoričnem, kaj v tehničnem oziru. V prvem se je v vseh odsekih storilo zelo veliko in ima tudi vspehe. Toda tehnično silno malo. V prvi vrsti je krivda naša, v drugi vrsti so krive razmere. Organizacija je mlada; fantje pridejo, toda kmalu morajo zapustiti telovadnico, gredoč k vojakom ali za kruhom v svet. Glede discipline strogo opozarja načelnike, naj s svojim neomadeževanjem, vzglednim življenjem skušajo povsodi vcepiti v srca fantov čut lepote za strogo disciplino. — Tajniško poročilo poda br. Plečnik. Odbor je imel 6 skupnih sej; udeležili smo se prireditev na Rakeku, Vrhniki, Horjulu, Trnovem, Brezovici korporativno ali po zastopnikih in pogreba br. Tršarja polnoštevilno. Evharističnega kongresa na Dunaju se je udeležilo pet bratov iz okrožja. Vršila sta se dva okrožna tečaja. — Br. načelnik poda kratko sliko o delovanju okrožja v tehničnem oziru. Pohvali discipline in požrtvovalnost fantov ob času okrožne javne telovadbe v Gorenjem Logatcu. Napredovali nismo, nazadovani pa tudi ne. Toda skrb naša bodi popraviti to, kar smo zamudili. — Zvezni in okrožni revizor Šijanec poroča, da je revidiral vse odseke in prebere tozadevne zapisnike, katerih prepisi so se poslali Zvezi. Pohvalil je delovanje vseh odsekov. — Pride na vrsto volitev novega odbora. V predsedstvo so voljeni: predsednik br. Ivo Šijanec, podpredsednik br. Iv. Erjavc, tajnik br. A. Pečkaj, nam. Iv. Plečnik, blagajnik br. Fr. Maček, namestnik br. Fr. Urbančič, odbornika br. Jakob in Anton Senčur. Vaditeljski zbor: načelnik br. Rado Maček, vaditelji br. Šijanec, Pečkaj, Škof, Slabe, Mihevc, Zigon, Markič, Petkovšek. Vodja trobentaškega zbora br. Jak. Mihevc. Pregledovalca računov br. Val. Remžgar in Karol Senčur. — Po volitvi sledijo poročila odsekov. Podali so poročila vsi predsedniki odsekov ter so ista precej ugodna. — K zaključku govori navdušeno br. predsednik za medsebojno ljubezen, treznost, odkritosrčnost, vzajemnost, veselje do vsestranskega dela, ki mora in bo po naši požrtvovalnosti rodil sadove.

Stajerska podzveza.

Sv. Pavel pri Preboldu. Ker dozdej še ni bilo nobenega poročila iz Sv. Pavla, si bo mogoče kdo mislil, da je naš »Orel« že zaspal. Da temu ni tako, hočem na kratko poročati o delovanju našega odseka in sicer iz poročila občnega zbora, ki se je vršil dne 19. januarja. Br. predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče, nas opominja raznih veselih in žalostnih dogodkov preteklega leta, nato pa da besedo tajniku. Br. tajnik poroča, da je odsek imel v preteklem letu pet odborovih sej. Sej načelstva je bilo dvanajst. Imeli smo tudi 20 vaditeljskih vaj po eno uro in deset fantovskih večerov, katerih se je udeleževalo od trinajst do petnajst članov. — Br. blagajnik poroča, da je odsek imel v preteklem letu 135 kron 80 vin. dohodkov, stroškov

pa je bilo 128 kron 50 vin. Ostane še v blagajni 7 K 30 vin. Odsek si je nabavil drog in ročke. — Poročilo načelnika je sledeče: Telovadnih vaj je bilo 45. Prisotnih je bilo 495 članov, odsotnih 161, povprečno na uro 12 telovadcev. Javno smo nastopili v krojih osemkrat, in sicer na veliko soboto pri vstajenju (13), v Grižah dne 28. aprila na ustanovnem shodu savinjskega okrožja Orlov, ki je bil združen z mladeniškim shodom (12), na praznik presv. Reš. Telesa pa smo nastopili polnoštevilno kot častna straža pri procesiji. Dne 25. julija se je odposlalo šest članov na sprejem premilost. knezoškofa v Sv. Jur ob Taboru. Dne 16. julija smo prejeli polnoštevilno premil. knezoškofa, ki so prišli k nam delit zakrament sv. birmе. Na ovenčanem vozu so se pripeljali na sprejem tudi bratje Orli iz Sv. Jurja ob Tabru. Spoštovanje, ki ga imamo do našega nadpastirja, smo pokazali tudi s tem, da smo prižgali na večer kres. Dne 7. avgusta se je udeležilo pet članov pogreba umrlega brata Leniča v Trbovljah. Slomškove slavnosti v Sv. Jurju ob južni železnici se nas je udeležilo 11 v krojih. Nastopilo je tudi 8 telovadcev pri javni telovadbi. V Sv. Petru v Savinjski dolini pa smo spremili k zadnjemu počitku umrlega brata Mihaela Sedminek. Pogreba se je udeležilo 7 članov. Tudi evharističnega kongresa na Dunaju se je udeležil naš predsednik Alojz Štuper, kjer je nastopil v kroju pri slavnosti procesiji. Dal Bog, da bi se naš Orel vedno bolj krepko dvigal, da bi vsi zavedni mladeniči spoznali, kako lahko dosegljive cilje ima naša organizacija. Vi pa, dragi bratje, le pogumno naprej po začrtani poti! Vodilo naj Vam bo:

Dvigni se Orel na brzih perutih
kvišku, kjer zvezde svetle žare;
sove po temnih se skrivajo kotih,
k solnčni svetlobi naj Orli hite.

Primorska podzveza.

Iz seje podzveze Orlov za Primorsko z dne 14. januarja 1913. Ob navzočnosti vseh članov ožjega odbora se sklene sklicati občni zbor Podzveze sredi meseca februarja. — Dan se določi pozneje, ker se namerava namreč imeti občni zbor ob sklepu združnega tečaja Goriške Zveze, ki se vrši ob tem času. Občni zbor bode na nedeljo. Zjutraj ob 8. uri bode sv. maša na Kostanjevici, katere naj se udeleži kolikor mogoče veliko število članov. Želeti je, da pristopijo ti k sv. obhajilu. Tudi od članov, ki ta dan doma ostanejo, in od onih, ki bi jim ne bilo mogoče priti tako zgodaj v mesto, se pričakuje, da pristopijo ta dan doma k mizi Gospodovi. — Občni zbor se otvori ob pol 10. uri zjutraj v prostorih S. K. S. Z. v Gorici. Dnevni red se priobči pravočasno v »Novem času«. K temu občnemu zboru se povabijo: 1. Vodstvo S. L. S., 2. Duhovska zveza, 3. Društvo krščansko mislečega učiteljstva, 4. Podružnica dijaške zveze in 5. Podružnica »Slov. Straže«. Član vaditeljskega zbora in podpredsednik Podzveze br. K. Terčič poroča o tečaju Zveze Orlov v Ljubljani, katerega se je udeležil z br. Persičem iz Črnič kot zastopnik Primorske Podzveze Orlov. Nadalje poroča tudi, da je bil na občnem zboru Zveze Orlov v Ljubljani z navdušenjem sprejet predlog zveznega predsednika br. dr. Pogačnika, da se namreč naprosi vodstvo S. L. S. v Gorici, da naj preskrbi isto Orlom primernih prostorov. — Na predlog br. predsednika Prim. Podzveze se sklene naprositi S. K. S. Z., da naj priredi ob priliki združnega tečaja Goriške zveze tudi predavanje o Orlih. — Nadalje povdarja br. predsednik, da naj se od vseh Orlov zahteva, da čitajo »Mladost«. Odseki naj agitirajo za naše glasilo in naj pridno poročajo vse o svojem delovanju »Mladosti«, kajti to je glasilo za vse Orle. Sklene se tudi pismeno grajati neki odsek radi kršenja discipline s tem, da so člani odseka — plesali.

Amerika.

Cleveland Ohio. Cenjeno uredništvo! Torej vednar enkrat! boste dejali, ko dobite naš dopis. In res smo v tem oziru veliko zamudili; vzrok temu, ker nismo imeli zmožnega tajnika. Prejšnji tajnik je bil bolj vešč telovadbe, pa ni imel časa, ker je bil preobložen z drugim delom. Februarja meseca leta 1911. je zbral Leopold Kušlan s pomočjo župnika Rev. B. Ponikvarja več mladeničev ter jih organiziral po načelih »Orla« v stari domovini. Začetek je bil težek. Prvič zato, ker so bili nekateri fantje izprijeni, drugi pa niso mogli razumeti načel in ciljev naše organizacije. Ne bom popisoval podrobnosti preteklega leta, ker bi mi vzelo preveč časa in bi vas ne zanimalo. Kljub temu, da smo imeli mnogo zaprek od vseh strani, smo vendar danes na boljšem stališču kot marsikatero Clevelandsko društvo. Imamo namreč pripravno dvorano za igre, kjer se vadimo tudi tamburanja, zakar smo napravili 25 tamburic; tudi telovadbo gojimo, čeprav nam primanjkuje časa. V kratkem času dobimo novo telovadnico v novi šoli, ki bo kmalu gotova. Iger smo igrali okrog 15, večinoma z moškimi, deloma pa tudi z mešanimi vlogami. Igre, tamburanje in telovadbo je učil ves čas načelnik in ustanovitelj Leopold Kušlan. Ker je načelnik vedno pazil, da ni organizacija prišla v neprav tir, je samoobsebi umevno imel mnogo nasprotnikov, ker so prišli v društvo »Orel« zgolj iz nepravlega prepričanja ali častihlepčnosti, a mi smo jih o pravem času spravili tja, kamor spadajo. Danes pa lahko trdimo, da pri nas ni izdajalca in zato bomo šli odslej naprej bolj krepko kot doslej. Rednih članov nas je doslej 30, pa tudi podpornih precei. Pri občnem zboru 1. januarja 1913 se je sklenilo, da se učenje v društvu razdeli, in sicer: Rev. B. Ponikvar bo učitelj predavanj, Leopold Kušlan pa učitelj tamburic. Sklenilo se je, da se naroči »Mladost« za vse člane. Odbor za leto 1913 je sledeči: Organizator Rev. J. Oman, predsednik Josip Malovič, podpredsednik Rev. B. Ponikvar, I. tajnik Frank Novak, pomožni tajnik Frank Kebe, blagajnik Ivan Germek, načelnik Leopold Kušlan, podnačelnik Frank Šuselj. — H koncu dopisa pozdravljam vse »Orle« v stari domovini in želeč jim mnogo napredka jim v imenu Clevelandskih Orlov ključem krepki »Nazdar!« Frank Novak, tajnik Orla, 918 Eddison Rd. No. Cleveland Ohio.

Zadnja kmečka vojska. Spisal Avgust Šenoa. — Narodna zavest mogočno prešinja slovensko ljudstvo. Jugoslovani se dvigamo. Spričo tega raste tudi zanimanje najširših ljudskih slojev za zgodovino Slovencev in Hrvatov. Ena najznačilnejših epizod v zgodovini trpljenja slovenskih in hrvatskih kmetov pa je kmečka vojska, ki jo je tako nedosežno opisal najboljši hrvatski pisatelj Šenoa. Koga ne bi ganila usoda našega kmečkega kralja Matija Gubca, koga ne navdušila obupna borba naših prednikov za našo staro pravdo, koga ne zanimal boj med kmeti in plemenitaši, v kojega ozadju stojijo neprestani vpadi Turkov v jugoslovansko ozemlje? Kakor svečano prerokovanje se bero besede, s katerimi ta Šenoa ta svoj roman zaključuje: »Plemenitašev duh se strese in pogrezne v grob, pod prokleti kamen, a svobodna pesem se razlega dalje, kjer klijejo na nebu rože iz mučeniške krvi hrvaškega in slovenskega ljudstva, ki ga je pogazila ohola besnost v povojih zlate svobode. Cveti, rdeča roža, cveti rdeča cvetka, vij se nad grobom bednih ljudi, ki so dvignili meč zoper goljufijo in laži, ki so dvignili meč za zakon svete prirode, vcteti, kjer se je rodil mladi dan in čista rosa pada v srce ljudstva, rosa blaginje in bratske ljubezni!« — Krasno so opisani kremeniti kmečki značaji, burprizori, ki se vrše po nam večinoma znanih krajih, rožljanje mečev in obupne tožbe zatiranega ljudstva. Cena 1 K 60 vin., vezano 2 K 60 vin. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Se danes niso vsi Orli na »Mladost« naročeni, kakor bi morali biti. Kdor pa nima in redno ne bere »Mladosti«, ta je suha veja na našem drevesu. Zato agitirajte, da vsak Orel »Mladost« naroči in jo tudi pridno proučuje. »Mladost« ohranja pravega duha in neti navdušenost v naših vrstah.

„Mladost“.

Stane na leto 2 K.

Zlata knjiga.

Orel brez »Zlate knjige« ne more izhajati, ako hoče res biti in ostati Orel. V njej najde razložena vsa načela, na katerih sloni naša organizacija. »Zlata knjiga« kaže našim Orlom pot do njihovih visokih ciljev.

Cena broš. 1 K, vez. 2 K.

Naroča se v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Ustanovljeno 1863. **Manufakturna trgovina** Ustanovljeno 1863.

Franc M. Regorschek naslednik, Ljubljana

priporoča naslednje za orlovske odseke predpisano blago, kakor sukno za kroje, garniture (vrvice) za kroje, ovratnike, zapestnice, gumbe itd.

Cenik od omenjenih predmetov pošljem na zahtevo franko.

Nadalje priporočam častiti duhovščini pristno cerkveno platno ter razne vrste sukna za talarje in obleke kakor tudi platnene barvane žepne robce. Imam tudi veliko izbiro spodnjega volnenega perila.

Se priporočam z odličnim spoštovanjem

Franc M. Regorschek naslednik.

Cene nizke!

Postrežba solidna!